

Dnr. 2021/0221

Granskningsutlåtande

Innehåll

Granskningsutlåtande	1
Inledning och bakgrund	7
Granskningsprocessen	7
Deltagande och inkomna yttranden	7
Revideringar efter granskning	9
Sammanställning av yttranden	10
Generellt	10
Region Stockholm	10
Klimatnämnden	10
Miljö- och byggnadsnämnden	11
Natur- och tekniknämnden	11
Funktionshinderrådet	12
Naturskyddsföreningen	12
Privatpersoner	12
Riksintressen	13
Länsstyrelsen	13
Sollentuna hembygdsförening	14
Vision och mål	15
Region Stockholm	15
Sollentuna energi och miljö	15
Privatpersoner	15
Bebyggelseutveckling	16
Region Stockholm	16
Brandkåren Attunda	17
Kultur- och fritidsnämnden	17
Miljö- och byggnadsnämnden	18

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 2 av 101

Natur- och tekniknämnden	18
Socialnämnden	19
Sollentuna energi- och miljö	19
Sollentunahem	21
Naturskyddsföreningen	21
Sollentuna hembygdsförening	22
Turebergs villaägareförening	22
Upplands Väsby kommun	23
Privatpersoner	23
Trafik- och kollektivtrafik	24
Region Stockholm	24
Brandkåren Attunda	26
Kultur- och fritidsnämnden	27
Sollentuna energi och miljö	27
Sollentunahem	29
Naturskyddsföreningen	30
Stockholms stad	31
Upplands Väsby kommun	31
Täby kommun	33
Privatpersoner	34
Natur- och grönstruktur	35
Länsstyrelsen	35
Brandkåren Attunda	36
Samhällsbyggnadsnämnden	36
Svenska turistföreningen, STF Stockholm Lokalavdelningen	36
Sundbyberg stad	37
Upplands Väsby kommun	38
Täby kommun	38
Privatpersoner	38
Vatten	39
Länsstyrelsen	39
Brandkåren Attunda	40
Klimatnämnden	40

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 3 av 101

Miljö- och byggnadsnämnden	40
Samhällsbyggnadsnämnden	41
Socialnämnden	41
Sollentuna energi och miljö	42
Norrvatten	42
Täby kommun	48
Sollentuna hembygdsförening	48
Privatpersoner	48
Klimatanpassning	50
Länsstyrelsen	50
Klimatnämnden	51
Miljö- och byggnadsnämnden	52
Samhällsbyggnadsnämnden	53
Sollentuna energi och miljö	53
Naturskyddsföreningen	54
Privatpersoner	55
Samhällsservice	56
Kultur- och fritidsnämnden	56
Miljö- och byggnadsnämnden	58
Socialnämnden	58
Utbildningsnämnden	59
Vård- och omsorgsnämnden	59
Sollentuna Volley	60
Privatpersoner	60
Kulturmiljö och fornlämningar	61
Region Stockholm	61
Miljö- och byggnadsnämnden	61
Sollentuna hembygdsförening	61
Teknisk försörjning och infrastruktur	62
Brandkåren Attunda	62
Post- och telestyrelsen	63
Klimatnämnden	63
Miljö- och byggnadsnämnden	64

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 4 av 101

Sollentuna energi och miljö	64
Naturskyddsföreningen	67
Sollentuna hembygdsförening	68
Norrvatten	68
Skanova	69
Svenska kraftnät	69
SÖRAB	70
Privatpersoner	71
Hälsa- säkerhet och risk	71
Länsstyrelsen	71
Brandkåren Attunda	72
Trafikverket	74
Statens geotekniska institut	74
Klimatnämnden	74
Miljö- och byggnadsnämnden	75
Utbildningsnämnden	79
Svenska kraftnät	79
Vattenfall	79
Norrvikens villaägareförening	80
Norrvikens villaägareförening och privatpersoner	82
Näringsliv	83
Samhällsbyggnadsnämnden	83
Sollentuna energi och miljö	83
Sollentunahem	83
Sundbyberg stad	84
Sollentuna hembygdsförening	84
Privatpersoner	85
Utvecklingsområden	85
Sollentuna energi och miljö	85
Tureberg	85
Sollentuna hembygdsförening	85
Tureberg villaägareförening	86
Privatperson	86

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 5 av 101

Häggvik	87
Privatperson.....	87
Edsberg och Väsjön	89
SEOM	89
Privatpersoner	89
Sollentuna hembygdsförening	90
Rotebro	90
SEOM	90
Upplands Väsby kommun.....	91
Norrviken	91
Norrvikens villaägareförening	91
Helenelund	93
Sollentunahem	93
Sollentuna hembygdsförening	93
SEOM	94
Stockholms stad.....	94
Privatpersoner	95
Kappetorp	95
Svenska kraftnät	95
Genomförande	95
Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden	95
Sollentuna energi och miljö	96
Sollentunahem	97
Privatpersoner	97
Mellankommunala intressen	97
Upplands Väsby kommun	97
Övrigt – Formalia	98
Region Stockholm	98
Sollentuna hembygdsförening	98
Turebergs villaägareförening	101
Svenska kraftnät	101

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 6 av 101

Inledning och bakgrund

Enligt Plan- och bygglagen ska kommunen i ett särskilt utlåtande sammanställa de synpunkter som kommit fram och redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till kommunen efter granskningen av översiktsplanen.

Granskningsprocessen

Den 7 juni 2021 beslutade kommunstyrelsen att granskningsförslag till översiktsplan för Sollentuna kommun 2040 skulle ställas ut på granskning. Granskningsperioden pågick den 14 juni till den 30 september 2021.

För att upplysa om att översiktsplanen var utställd på granskning genomfördes följande kommunikationsinsatser:

- Information på kommunens hemsida:
www.sollentuna.se/nyoversiktsplan
- Annonsering i lokaltidningarna Mitt i Sollentuna
- Kungörelse i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet
- Annonsering på Facebook och Instagram
- Kortfilm på webb och i sociala mediekkanaler
- Anslag på kommunens bibliotek

Förslaget med tillhörande handlingar har funnits tillgängligt på kommunens hemsida under hela granskningsperioden. I kommunens huvudbibliotek har ett blädderexemplar funnits tillgängligt och information om hur man lämnar synpunkter.

Deltagande och inkomna yttranden

Förenimningar

Naturskyddsföreningen

Norrvikens villaägareförening

Sollentuna hembygdsförening

Sollentuna Volley

Svenska turistföreningen

Turebergs villaägareförening

Länsstyrelsen med bilagor från:

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 8 av 101

Post- och telestyrelsen

Luftfartsverket

Statens geotekniska institut

Trafikverket

Övriga myndigheter

Region Stockholm

Brandkåren Attunda

Svenska kraftnät

Grannkommuner

Stockholms stad

Sundbybergs stad

Täby kommun

Upplands Väsby kommun

Nämnder, bolag, förbund och rådgivande organ

Klimatnämnden

Kompetens och arbetsmarknadsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden

Natur- och tekniknämnden

Samhällsbyggnadsnämnden

Sollentuna energi och miljö

Socialnämnden

Sollentunahem

Utbildningsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden

Funktionshinderrådet

SÖRAB

Norrvatten

Företagsorganisationer

Vattenfall

Skanova

Privatpersoner (7 st)

Ingen erinran/avstår från att yttra sig

Knivsta kommun

Käppala

Lantmäteriet

Luffartsverket

Stockholm Exergi

Swedavia

Uppsala kommun

Vallentuna kommun

Revideringar efter granskning

Ett antal redaktionella ändringar har gjorts i planen och kartor i syfte att förtydliga dessa. Nedan listas de förändringar som gjorts till antagandehandlingen som inte enbart är redaktionella.

Riktlinjer:

- Riktlinjerna för vatten har kompletterats med hänvisningar till vattenplanen och att behovet av nya dammar behöver beaktas när park och naturmark blir föremål för planläggningen.
- Ny riktlinje har lagts till för att förtydliga markbehov för dagvattendammar utmed Edsvikens strand för att rena dagvatten från befintlig bebyggelse.
- Riktlinje gällande framkomlighet för räddningstjänst och andra blåljusaktörer vid översvämning har införts.
- Riktlinje om hantering av schaktmassor och återbruk av byggmaterial har lagts till

Karta:

- Översiktsplanen har förtydligats med en kommuntäckande karta över utförd skyfallskartering (2014), för en indikation om var översvämningssproblematik förekommer.
- Stockholmsåsen-Solna har lagts till på karta.
- Förslag till vattenskyddsområde, tertiär zon, har lagts till.
- Föreslagen linjedragning för stombussar har lagts till i kollektivtrafikkartan.

- Zon som visar föreslaget skyddsområde för grundvatten har lagts till i karta.
- I kara för väg- och gatunätet har behov av ny väg mellan Södra Häggvik och Edsbackarondellen bytt benämning till reservat för ny väg.

Allmänt:

- Norrsätra industriområde har tagits bort som konkret plats för möjlig ny bussdepå.
- Ett nytt stycke om kulturlokaler har lagts till i avsnittet om bostadsbyggande och samhällsservice.
- En text om behovet av att identifiera platser för epizootigravar har lagts in i översiktsplanen.
- Tillägg om vilken mark kommunen bör förvärva, mark som tillgodoser infrastrukturbehov.
- Tillägg under mellankommunala intressen om utredning av tvärspårväg.
- Ny mening under stycket förorenad mark gällande förorenade områden med potentiell fara för vatten.
- Ny rubrik och text om kontinuerlig översiktsplanering.

Sammanställning av yttranden

Synpunkterna har till viss del sammanfattats och kortats ner av redaktionella skäl, särskilt vad gäller synpunkter från privatpersoner eftersom samma synpunkt kan förekomma flera gånger eller till viss del saknar relevans för det som brukar tas upp i en översiktsplan. Alla skriftliga synpunkter finns dock att ta del av i sin helhet hos kommunen.

Generellt

Region Stockholm

Synpunkt: Ett genomförande av översiktsplanen kan förväntas stödja Region Stockholms målsättning att minska hälsogapet, i enlighet med de regionala prioriteringarna i RUFS 2050. Det är emellertid av stor betydelse att planerade insatser riktas mot dem som är i störst risk och har hög sårbarhet.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Klimatnämnden

Synpunkt: Klimatnämnden föreslår dessa kompletteringar:
En beskrivning av vilka Agenda 2030-mål som kommunen har valt som fokusmål

- 11 – hållbara städer och samhällen
- 12 – hållbar konsumtion och produktion
- 13 – bekämpa klimatförändringarna.

Följande Agenda 2030-mål behöver också ges extra fokus:

- 3 – säkerställa hälsa
- 10 – minskad ojämlikhet
- 15 – ekosystem och biologisk mångfald
- 16 – fredliga och inkluderande samhällen.

Kommentar: Texten har kompletterats i enlighet med förslag.

Synpunkt: En sammanfattande rubrik om fortsatt planering med koppling till hur MKB:n ska följas upp.

Kommentar: Ett nytt stycke har lagts till om kontinuerlig översiktsplanering där detta tas upp.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: Ett eget stycke om barnperspektiv bör läggas till i planen.

Kommentar: Bland riktlinjerna för bebyggelse refereras till barnperspektivet. Bland annat i avsnittet om bebyggelse tas barnperspektivet upp i flera sammanhang. En egen rubrik har lagts till under kapitlet Hälsa, säkerhet och risk under rubriken Luftkvalitet.

Natur- och tekniknämnden

Synpunkt: Natur- och tekniknämnden vill framhålla att trafiksäkerheten skulle kunna inkluderas som allmänt intresse då det är en viktig fråga så väl lokalt och nationellt som globalt i och med agenda 2030.

Kommentar: Trafiksäkerhet är en viktig aspekt som uppmärksammas i riktlinjerna för trafik i kapitlet om Allmänna intressen. En av riktlinjerna lyder: Gatunätet ska utformas trafiksäkert och lokala gator utformas så att de är trafiksäkra och särskilt attraktiva för cyklister och gående, där

fordonshastigheter är låga.

Funktionshinderrådet

Synpunkt: Funktionshinderrådet (FHR) anser att översiktsplanen innehåller delar som är viktiga ur funktionshinderperspektiv, men det saknas en tydlig beskrivning av hur man planerar för personer med synnedsättning och ledstråk.

Kommentar: Vi har valt att inte specifikt peka ut olika funktionsvariationer och deras specifika behov i översiktsplanen utan håller det mer generellt.

Naturskyddsföreningen

Synpunkt: Kommunen bör än tydligare klargöra hur översiktsplanen möjliggör att man uppnår klimatneutralitet i linje med Parisavtalet – alltså visa hur planen styr mot kraftigt minskade utsläpp av växthusgaser. Kommunen bör utöver detta visa hur översiktsplanen styr mot ett *klimatanpassat* samhälle, som kan möta de klimatförändringar som är att vänta oavsett framtida utsläppsminskningar. Översiktsplanen refererar till båda dessa utmaningar men det finns utrymme att mer konkret visa hur dessa frågor hanteras.

Kommentar: Översiktsplanen anger en övergripande mark och vattenanvändning som skapar förutsättningar för hur en utveckling mot klimatneutralitet. Översiktsplanen innehåller även ett antal riktlinjer som är relaterade till den fysiska markanvändningen, med syftet att bidra till en hållbar utveckling. För en mer fullständig strategi fordras andra verktyg än översiktsplanen. Kommunfullmäktige har därför bland annat tagit beslut under 2021 om en plan för miljö- och klimatarbetet.

Privatpersoner

Synpunkt: Mycket lite av förslagen visar hur byggande kan motverka otrygghet.

Kommentar: Trygghet tas upp under flera kapitel i översiktsplanen bland annat under rubriken: ”Trygg och socialt inkluderande stadsbygd”.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 13 av 101

Synpunkt: Mina tankar och synpunkter på Översiktsplanen är att de förslag om stor förtätning och därmed en inflyttning av nya innevånare över 15 000 personer på 18 – 20 år inte är rimligt med hänsyn till de stora utmaningar (problem) vi står inför med den ökande klimatkänsligheten som kommer allt snabbare med fortsatt uppvärmning av jorden på grund av mer koldioxid i luften. Vi ska naturligtvis utveckla kommunen, men att så drastiskt förändra kulturlandskapet som gällande förslag skulle innebära vore förödande för många Sollentunabor som har en viktig del av sin identitet i det kulturhistoriska landskap vi lever i.

Kommentar: Den förtätning som översiktsplanen anger avser i första hand stationsnära lägen där marken redan är ianspråktagen. Hänsyn till kulturmiljöer behöver tas i all planering.

Riksintressen

Länsstyrelsen

Riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB

Synpunkt: Länsstyrelsen bedömer att kommunen i översiktsplanen har tillgodosett riksintressena för kulturmiljövården. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma kommunen på att Riksantikvarieämbetet den 2 juli 2021 fattade beslut om revidering av riksintresset för kulturmiljövården Skålhamravägen. Ingen förändring av den geografiska avgränsningen har gjorts i de delar som berör Sollentuna kommun, men motiv- och uttryckstexten har reviderats.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § MB

Synpunkt: En bärande princip i översiktsplanen är att fokusera ny bebyggelse till stråk med befintlig infrastruktur och god kollektivtrafikförsörjning, i huvudsak utmed Ostkustbanan. Länsstyrelsen delar Trafikverkets synpunkt att även om detta är positivt eftersom det främjar förutsättningarna för hållbara transporter, innebär det särskilda krav på markutnyttjande vid järnvägens närmiljö för att inte anläggningens funktion och framtida utveckling ska begränsas. Länsstyrelsen bedömer att det finns goda förutsättningar att tillgodose riksintresse Ostkustbanan så länge kommunen i sin fortsatta planering beaktar det riksintresseanspråk som anges i aktuell riksintresseprecisering. I efterföljande planläggning

utmed statliga vägar och järnväg behöver kommunen beakta rekommenderade byggnadsfria avstånd.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Riksintresse för vattenförsörjning enligt 3 kap. 8 § MB

Synpunkt: Norrvattens reservvattenverk i Rotsunda är utpekat som riksintresse på grund av dess betydelse vid behov av reservvattenförsörjning. I beslutet är det den tekniska anläggningen som är utpekad men för att denna ska kunna nyttja grundvattnet som resurs är också påverkan på grundvattnet en relevant aspekt att beakta vid en bedömning av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen bedömer utifrån det underlag som presenteras i översiktsplanen att det finns förutsättningar att tillgodose riksintresset för vattenförsörjning.

Länsstyrelsen efterfrågar dock att kommunen ska revidera följande formulering: *”Riksintresseanspråket för vattenförsörjningen behöver förenas med de utbyggnadsplaner som översiktsplanen pekar ut i Rotebro.”* för att förtydliga att man i efterföljande planering behöver tillgodose riksintresset.

Kommentar: Så länge riksintresset inte är preciserat är det inte möjligt att entydigt avgöra hur intresset ska kombineras med utbyggnadsplanerna. Texten är ändrad till *”Riksintresseanspråket för vattenförsörjningen behöver beaktas i de utbyggnadsplaner som översiktsplanen pekar ut i Rotebro”*.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: De enda riksintressen avseende kulturmiljövård som nämns är Skålhamravägen (i Täby, Se Kulturmiljö ovan) och Antuna (i Upplands Väsby) samt ett litet område mellan Rösjön och Fjäturen.

Den stora **Törnskogen** borde nämnas på grund av sin betydelse för det rörliga friluftslivet. Genom Törnskogen går den vikingatida fornstigen Långbroleden, ursprungligen från Täby till Edsberg, markerad bland annat av runstenen Snuggastenen mitt i skogen. Törnskogen har detaljerat beskrivits i skrifter av Sollentuna Naturskyddsförening.

Kommentar: Riksintresset Skålhamravägen ligger även i Sollentuna kommun. Riksintresset Antuna ligger i Upplands Väsby kommun men angränsar mot Sollentuna och bör därför tas hänsyn till vid planering nära

kommungränsen. Törnaskogen är inte utpekad som riksintresse av Länsstyrelsen men finns med i kulturmiljöplanen samt har skydd genom att det är ett naturreservat.

Vision och mål

Region Stockholm

Synpunkt: Region Stockholm är positiv till att översiktsplanen har ett genomgående fokus på hållbar samhällsutveckling och att klimatperspektivet har fått ett eget kapitel i översiktsplanens granskningsversion. Region Stockholm saknar emellertid en beskrivning av hur förslaget till översiktsplan bidrar till minskad klimatpåverkan och hur den relaterar till kommunens Miljö- och klimatpolicy samt målet om klimatneutralitet till år 2045, i enlighet med Sveriges klimatlag.

Kommentar: I Region Stockholms yttrande lyfts fram att ”Region Stockholm anser att Sollentuna kommun har tagit fram ett genomarbetat förslag till översiktsplan som har ett tydligt fokus på bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen, hållbara transporter och att värdefulla natur- och kulturmiljöer värnas”. Detta speglar det sätt som översiktsplanen främst kan styra mot klimatneutralitet. Härutöver lyfter översiktsplanen i ett antal riktlinjer åtgärder som syftar till att reducera utsläppen av växthusgaser. Men det är främst genom markanvändningen som översiktsplanen skapar förutsättningar för en utveckling som möjliggör målet om klimatneutralitet.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: S 13, *Effektivt transportsystem* Ett effektivt transportsystem behövs för boende, företagare/näringsliv och besökare. SEOM vill tillägga att det även krävs för nyttotrafiken.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats i enlighet med synpunkten.

Privatpersoner

Synpunkt: Det saknas detaljer om hur miljömålen ska nås till exempel med avseende på omfördelning av trafikslag för att nå målet om netto noll. FN-målen nämns men inte hur de kan genomföras. En beskrivning av de mål som inte är uppfyllda borde komma till och i vilken grad de kommer att

implementeras till år 2040.

Kommentar: Detta behandlas i kommunens trafikpolicy.

Synpunkt: Flera strategikollisioner har inträffat i planarbetet och som det verkar läggs åt sidan eller framtiden, troligen på grund av att man just då inte vet mer eller ingen kan ge klara besked om hur saken ska beskrivas eller lösas. En mycket besvärlig fråga som finns försiktigt beskriven i ÖP är den befolkningsökning som ligger i hela denna storstilade plan och bygger på den. Det är redan ont om byggmark i Sollentuna. En befolkningsökning i den större storleken kommer att bli mycket kännbar för innevanarna genom en kraftigt förtätad bebyggelse och ökat tryck på den naturmark som finns kvar.

Kommentar: Den förtätning som översiktsplanen anger avser i första hand stationsnära lägen där marken redan är ianspråktagen. Hänsyn till kulturmiljöer behöver tas i all planering. Det ökade trycket på park och naturmark ställer nya krav på drift och skötsel av dessa. Utformningen av parker behöver också beakta att trycket på dem ökar.

Bebyggelseutveckling

Region Stockholm

Synpunkt: Översiktsplanen följer i stort den bebyggelseutveckling som beskrivs i RUF 2050 men avviker något i kommunens södra del, väster om E4 och Silverdal. Region Stockholm noterar att utredningsområdet har utökats geografiskt sedan samrådsförslaget och att området sträcker sig in i Järvakilen. Järvakilen är en av Stockholmregionens gröna kilar och området som berörs är utpekade som en grön värdekärna invid ett grönt svagt samband. Region Stockholm anser att det vore önskvärt om det framgår att översiktsplanen avviker från RUF 2050 i detta avseende och hur förhållningssätten i RUF 2050 avses att vägas in vid en eventuell utveckling av området. Översiktsplanen saknar även ett resonemang om förutsättningarna att kollektivtrafikförsörja området.

Kommentar: Området ifråga är utpekade som ett utredningsområde. Det innebär att innan kommunen tar slutställning till markanvändningen behöver

lämpligheten utredas. I detta ligger att belysa bland annat tillgång till kollektivtrafik och hur gröna samband påverkas.

Brandkåren Attunda

Synpunkt: Brandkåren Attunda ser en trend att sammanhängande stadsbebyggelse ofta bland annat innebär ett snävt gaturum, linspända armaturer och träd längs med husen. Detta i kombination med att biltrafik i områden generellt kommer längre ner på prioriteringsordningen innebär att framkomligheten för räddningsfordon kan påverkas.

Om utrymning av exempelvis flerbostadshus ska kunna ske med räddningstjänstens medverkan krävs särskilt utformade uppställningsplatser för räddningstjänstens höjdfordon alternativt bärbara stegar. För att klara åtkomligheten kan särskilda räddningsvägar och uppställningsplatser behöva anordnas.

En farhåga som vi har och som vi även upplever idag i våra medlemskommuner är att denna typ av bebyggelse också försvårar för räddningstjänstens möjligheter att assistera vid utrymning med hjälp av våra höjdfordon. Vi ser gärna att byggnadsambitionerna riktas mot brandskyddslösningar där utrymning i första hand genomförs utan räddningstjänsten medverkan genom särskild utformning av trapphusen. På det sättet öppnas det också upp för andra utformningar av stadsbilden som mer ligger i linje med ambitioner om en hållbar och attraktiv stadsmiljö.

Kommentar: Vid detaljplanering samråder kommunen med räddningstjänsten för att säkerställa att god framkomlighet för räddningstjänstens fordon ska uppnås. I vissa fall kan även utrymning utan räddningstjänstens medverkan föreslås.

Kultur- och fritidsnämnden

Synpunkt: Kultur- och fritidsnämnden anser att den offentliga konsten berikar och förbättrar kommunens offentliga miljöer samt bidrar till att stärka Sollentunas identitet. I granskningsförslaget benämns dock offentlig konst och konstnärlig gestaltning endast två gånger och då i samband med att öka det offentliga rummets attraktivitet (sidan 17 och 18). Offentlig konst och gestaltning har dock en bredare funktion än så genom dessa formuleringar så missas möjligheten att använda konsten för att stärka identitet och upplevd trygghet.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 18 av 101

Konstnärlig utsmyckning kan med fördel användas för att öka tryggheten i det offentliga rummet. Kultur- och fritidsnämnden föreslår därför att det vid planläggning bör föras dialog med berörda exploitörer och förvaltningar och att det i översiktsplanen anges att planerad utsmyckning och konst ska beskrivas redan i planhandlingar.

Kommentar: Texten har kompletterats i punktlistan i stycket om ”Trygg och socialt inkluderande stadsbygd”.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: I kapitel om *Allmänna intressen- Bebyggelseutveckling och gestaltning*, sid 19, "Beslut som möjliggör förtätning i områden med villakarakter (bygg- och marklov, detaljplaneläggning och lantmäteri-förrättningar) ska därför beakta fastighetsstorlek och form, terrängförhållanden och befintlig vegetation, placering av bebyggelse samt andel grönyta för infiltration av dagvatten". Förslag på ändring av text: ” Beslut som möjliggör förtätning i områden med villakarakter (förhandsbesked, bygg- och marklov, detaljplaneläggning och lantmäteri-förrättningar) ...”.

Kommentar: Texten har kompletterats i enlighet med synpunkten.

Synpunkt: I kapitel om *Allmänna intressen- Bostadsbyggande och samhällsservice* sid. 22. Detta skrevs innan Covid-19 pandemin. Kapitlet om långsiktig bostadsförsörjning bör kanske uppdateras med en reflektion av hur pandemin och förändrat arbetssätt med en trolig framtida ökning av distansarbete påverkar efterfrågan av exempelvis större bostäder.

Kommentar: Översiktsplanen skapar förutsättningar för ett bostadsbyggande, men det är många faktorer som avgör hur stort det blir i praktiken. Pandemin kan ha en viss effekt, men även exempelvis demografiska förändringar, teknikutveckling, klimatutmaningar och förändrade värderingar påverkar bostadsbyggandet.

Natur- och tekniknämnden

Synpunkt: Nämnden anser även att det i trygghetssammanhanget är viktigt att lyfta fram att det i den långsiktiga planeringen behöver ingå att skapa

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 19 av 101

förutsättningar för en effektiv renhållning och vinterväghållning. En välstädad stadsmiljö främjar trivsel och trygghet, men kräver bland annat eftertanke kring exempelvis materialval och utrymmen.

Kommentar: Punktlistan under ”tryggt och socialt inkluderande stadsbygd” har kompletterats.

Socialnämnden

Synpunkt: På sidan 10 beskrivs kommunens utmaningar varav frågan tas upp om den sociala hållbarheten kan översättas till den fysiska miljön och omvänt. Detta innefattar även barriärer av olika slag i kommunen. Socialkontoret anser att det är en viktig social fråga som ska uppmärksammas mer i översiktsplanen då segregationen i Sollentuna kommun dessvärre är stor. Kontoret anser därför att tillägg i frågan ska vara att fysiska barriärer bör om möjligt avvecklas och utvecklingen i områden ska ur en social synvinkel innefatta planering med hänsyn till barriärer i syfte att förhindra sådana och för att kunna uppnå mer jämlika livsvillkor. Förslagsvis bör även stycket på sidan 10 om ”Ökad trygghet och social sammanhållning” ändras. Socialkontoret anser att fysiska barriärerna i kommunen inte enbart stoppar invånare att mötas i vardagen, utan också förhindrar även livsvillkoren.

”Ökad trygghet och social sammanhållning (**tillägg/ändring: social jämlikhet**) Utan social hållbarhet kan varken ekonomisk eller ekologisk hållbarhet nås. En utmaning är om det går att översätta sociala hållbarhetsmål till den byggda miljön och omvänt, att kunna analysera hur den fysiska miljön påverkar människans jämlika livsvillkor. Ett sätt kan vara att arbeta med miljöns fysiska barriärer som hindrar människor från att mötas i vardagen (**tillägg: och möjliggöra jämlika livsvillkor oavsett invånares förutsättningar**). Fysiska barriärer kan minska den upplevda tryggheten och förstärka effekten av de sociala barriärer som kan utvecklas på grund av skilda socioekonomiska livsförutsättningar. En utmaning för byggandet är att verka för inkluderande och tillitsfrämjande attraktiva miljöer som upplevs som trygga”.

Kommentar: Texten har till viss del kompletterats.

Sollentuna energi- och miljö

Synpunkt: S 16, *Trygg och socialt inkluderande stadsbygd*

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 20 av 101

Väv även in att boendemiljöer, allmänna platser mm bör vara rena (fria från dumpning och nedskräpning) för att upplevas som tryggare.

Kommentar: Det anser vi ingår i att allmänna platser är välskötta.

Synpunkt: I punktlistan för god stadsplanering är en av punkterna; *Gatunätet ska byggas så att återvändsgränder undviks. Lägg där även till "I annat fall ska gatan förses med tillräcklig vändmöjlighet för de fordon som ska trafikera gatan."*

Kommentar: Punkten finns inte kvar i samma form som i granskningsversionen, texten har ändrats utifrån andra inkomna synpunkter.

Synpunkt: Sid 17, *Parker, torg och gröna gaturum (2:a stycket)*

Beskrivning av "multifunktionella parker" borde även nämna möjligheten att även nyttja dessa som tillfälliga översvänningsytor/fördröjning för hantering av dagvatten/skyfall.

Förslag till komplettering: *Parken har flera funktioner som en plats för lek, promenader, natur-och kulturupplevelser, utflykter. Parken kan fungera som en rofylld oas, bidra till individens behov av avskildhet, kontemplation med mera. Multifunktionella parker kan även utformas att, i samband med skyfall, fungera som tillfällig fördröjning och omhändertagande av dagvatten.*

Kommentar: Det står att parkerna ska användas till andra ekosystemtjänster där ingår dagvattenhantering och översvämning och i grönstrukturkapitlet ges exemplet att grönytor kan kombineras med picknick och översvänningshantering.

Synpunkt: Sid 19, *Villastaden* SEOM är positiva till kommunens redogörelse under rubriken *Villastaden* att man i regel inte ska medge förtätningar vilka förutsätter rivning av befintliga funktionella bostadshus samt att tomter under 800 m² inte ska tillkomma generellt. SEOM har under en tid följt utvecklingen där hus rivits, fastigheten har styckats och där det sen har byggts upp parhus + attefallshus på varje ny fastighet. Förtätningen medför avsevärt mer hårdgjord yta på fastigheten/-erna då det innebär ökade boytor, parkeringar och verandor. Ytor för infiltration av dagvatten minskar väsentligt och de hårdgjorda ytorna ger en snabbare avrinning mot vägar

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 21 av 101

och allmänna ytor. Det i sin tur ställer större krav på kommunen/VA-huvudmannen att omhänderta dagvatten på allmänna ytor.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Sollentunahem

Synpunkt: Sidan 16, aktuell formulering: *Skalan upplevs som trivsamt i bebyggelsen. Det betyder en huvudsaklig byggnadshöjd om 4–5 våningar i den tätare stadsbebyggelsen och 2 våningar i villabebyggelsen.*

Det är viktigt att detta uttryck inte försämrar möjligheterna för Sollentunahem att kunna nyttja sin fastighetsportfölj effektivt och skapa höga hus där så bedöms lämpligt, utan att de utgör knut- eller målpunkter.

Sidan 22, aktuell formulering: *Att bygga hyresrätter ger kapitalsvaga grupper möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Planeringen bör inriktas på att utveckla den mark kommunens egna allmännyttiga bostadsbolag äger.*

Det är inte säkert att en koncentration av hyresrätter till områden där det redan finns mycket hyresrätter är det långsiktigt bästa för kommunen. Hur bolaget specifikt skall använda sin mark bör inte regleras i en översiktsplan utan hanteras i bolagets övriga styrdokument.

Kommentar: Det är viktigt att nya bostäder och hyresrätter bidrar till att motverka segregation. Därför finns det skäl att formulera om den mening som lyder ”Planeringen bör inriktas på att utveckla den mark kommunens egna allmännyttiga bostadsbolag äger.” till ”Planeringen behöver inriktas på att nya hyresrätter tillkommer på platser som inte bidrar till att öka segregationen.”

Naturskyddsföreningen

Synpunkt: Det bör införas i text att all allmän platsmark, ibland kallad gatemark, ska ha en viss andel växtklädda ytor. Att det ska finnas parker och naturområden inom rimligt avstånd behöver alltså kompletteras med den grönska som bör finnas längs alla gator. Och det behövs mer än träd som växer i en för övrigt hårdgjord yta, en flerskiktad vegetation, för att ekologin ska fungera och människor må bra. Gröna ytor i stadsmiljön ger svalka i värmeböljor. Kommunen bör här ta chansen att styra mot en

stadsmiljö som är välkomnande och anpassad efter klimatförändringar.

Kommentar: I översiktsplanens avsnitt om ”Kvarter och gator” samt ”Parker, torg och gröna gaturum” betonas vikten av grönska längs gatorna, inte bara för upplevelsevärdena, utan även för bidragen till ekosystemtjänster som till exempel att binda hälsofarliga partiklar, bidra till skugga under varma dagar, fördröja och rena dagvatten och att tjäna som spridningskorridorer för växter och djur. Eftersom förutsättningarna varierar kraftigt mellan olika platser kan det dock vara svårt att ange en generell andel växtklädda ytor för alla gator.

Synpunkt: Kartan över utvecklingsområden behöver justeras, då sådana har råkat hamna inom områden där det råder strandskydd.

Kommentar: Beskrivning av strandskydd finns i kapitlet om vatten. Strandskydd visas i vattenkartan, i markanvändningskartan visas inte strandskydd separat utan ingår i andra markanvändningskategorier.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: Inga områden i Sollentuna lämpar sig för höga hus förutom kommunhuset som har ett symboliskt värde.

Kommentar: Hembygdsföreningens synpunkt noteras men föranleder inga ändringar i översiktsplanen.

Turebergs villaägareförening

Synpunkt: Vi anser att det fortsatt är obalanserat mycket fokus på stadsutveckling. Sollentuna har varit och kommer förhoppningsvis fortsätta att vara, *en villastad*. Det var, och är, anledningen till att många bosatte sig här och kontinuerligt flyttar hit. Turebergs Villaägareförening är en av de största villaägarföreningarna i Sverige med sina nästan 2000 medlemmar, och remissinstans rörande kommunala byggplaner, så villaägarna är trots allt fortfarande en viktig grupp att ta hänsyn till i Kommunen – och vart tog epitetet ”Sollentuna – Villastad” vägen?

Kommentar: Villastaden beskrivs i översiktsplanen och det finns ett stycke som heter villastaden där det bland annat står ”Lika viktigt som att utveckla

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 23 av 101

den täta staden i de centrala delarna, är att Sollentuna bevarar den prägel av villastad som växte fram under nittonhundratalets första hälft.”.

Upplands Väsby kommun

Synpunkt: Förslaget till översiktsplan lyfter fram att det finns önskemål om viss utveckling i Kappetorp, även om samrådets utpekade område inte längre är med i markanvändningskartan. Upplands Väsby ser positivt på att översiktsplanen innehåller platsspecifika riktlinjer för den fortsatta utvecklingen som syftar till att värna bland annat Järvakilens funktion och naturvärden samt landskapets öppna karaktär och historiska värden. Inriktningen för vad Sollentuna kommun har för viljeinriktning är dock fortsatt något otydlig. Upplands Väsby ser fram emot dialog och samverkan kring områdets framtid.

Kommentar: Sollentuna kommun avser fortsätta dialogen och samverkan med Upplands Väsby kommun kring utvecklingen av Kappetorp bland annat i anslutning till det pågående detaljplanearbetet för området.

Privatpersoner

Synpunkt: Behovet och efterfrågan på småhus behöver visas i planen.

Kommentar: Det finns en stor efterfrågan på småhus i regionen inkluderat Sollentuna men byggbar mark är begränsad. I Väsjön har det tillkommit mycket småhus de senaste åren.

Synpunkt: Riktlinjer kulturmiljö: Frågeställning: varför tillåts tomtstorlek på 800 m² även 2040? Mitt förslag är att detaljplanerna bör ändras till 1000 m² för alla kulturhistoriskt värdefulla miljöer fram till 2040.

Kommentar: Synpunkten noteras men det finns inga planer på att göra om dessa planer i dagsläget.

Synpunkt: Konstnärlig gestaltning i utemiljö, finns inga mål eller riktlinjer finns i planen.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats i stycket ”tryggt och socialt inkluderande stadsbygd”. I vissa stadsbyggnadsprojekt förs dialog med

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 24 av 101

exploatörer och andra aktörer om möjligheter till konstnärlig utsmyckning, men det är det är svårt att föreskriva konst i en planbestämmelse.

Trafik- och kollektivtrafik

Region Stockholm

Synpunkt: Region Stockholm anser att planförslaget överlag har en god ambition och en strategisk inriktning att stadsutveckla i kollektivtrafiknära lägen och kring kommunens fem pendeltågsstationer, vilket stärker kollektivtrafikens förutsättningar att bedrivas på ett rationellt och effektivt sätt, liksom klimatpåverkan i positiv riktning. Stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen innebär emellertid att många intressen behöver samsas och att prioritering och avvägningar mellan olika intressen kontinuerligt behöver göras. Region Stockholm anser att det vore önskvärt om översiktsplanen kompletterades med ett resonemang om hur kollektivtrafikens behov av utveckling säkerställs i de föreslagna stadsutvecklingsområdena för att en attraktiv och kapacitetsstark kollektivtrafik ska kunna upprätthållas, i enlighet med Region Stockholms och kommunens ambitioner.

Kommentar: Kommunen ser fram emot tät samverkan och dialog med Trafikförvaltningen och ser gärna att trafikförvaltningen är med i stadsplaneringens olika skeden.

Synpunkt: Region Stockholm saknar en redovisning av kommunens tre buss-terminaler - Helenelund, Sollentuna C och Rotebro - samt en beskrivning av hur kommunen avser att utveckla dessa. Sollentuna C och Helenelund är redan idag överbelastade med brister i utrymme och framkomlighet. En bebyggelseutveckling enligt kommunens översiktsplan kommer sannolikt att innebära att trycket på bussterminalerna ökar, vilket kan leda till att linjer behöver flyttas och/eller ges minskad turtäthet.

Kommentar: Frågan om bussterminalerna behöver hanteras inom ramen för planeringen av kommunens stadsutvecklingsområden. Bytespunkter redovisas i översiktsplanen.

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 25 av 101

Synpunkt: Region Stockholm är positiv till att behovet av tvärförbindelser mellan regionala stadskärnor har tydliggjorts i översiktsplanens gransknings-version samt att sträckningarna för stomlinje J och K redovisas i enlighet med RUFSS 2050. Stomlinjerna J och K behöver emellertid ritas in i sin helhet även på kartan för kollektivtrafik, sid 56. Region Stockholm anser att en eventuell framtida förlängning av Tvärbanan mot Täby kräver markreservat för strukturerande kollektivtrafik, vilket saknas i översiktsplanens kartor. Samverkan bör ske med Täby kommun för att hitta ett lämpligt reservat som möjliggör en framtida utveckling av Tvärbanan.

Kommentar: Synpunkten om stombusslinjerna tillgodoses. Angående Tvärbanan mot Täby så behöver stråken studeras ytterligare, därför kan de inte läggas in i översiktsplanen.

Synpunkt: I översiktsplanen finns Norrsätra industriområde beskrivet som möjlig plats för ny bussdepå. Eftersom det pågår ett arbete med att hitta lämpliga placeringar inom regionen föreslås att skrivningen om Norrsätra som konkret plats stryks och att kommunen istället lyfter fram depåbehovet i sig självt.

Kommentar: Region Stockholms synpunkt tillgodoses. Men det är viktigt att notera att Norrsätra som en följd av remissvaret kommer att falla som en möjlig plats, eftersom den tillgängliga planlagda marken är mycket efterfrågad för andra verksamheter.

Synpunkt: Region Stockholm noterar att Helenelund pekas ut som regionaltågsstation i översiktsplanens granskningsversion. Förslaget går i linje med RUFSS 2050 där både Solna och Helenelund pekas ut som regionaltågsstationer utefter Ostkustbanan. I den storregionala systemanalysen En Bättre Sitts pekas emellertid Solna station ut som det mest prioriterade alternativet. Var en regionaltågsstation lämpligast placeras behöver utredas vidare tillsammans med Trafikverket, lämpligen genom en åtgärdsvalsstudie. I ett framtida läge kan regionpendeln även komma att stanna på båda stationerna.

Kommentar: Kommunen är positiv till att utredning av placering genomförs med hjälp av åtgärdsvalsstudie, där önskar kommunen att även placeringar kopplade till Helenelund inkluderas för tydlig och förutsättningslös

jämförelse.

Synpunkt: Översiktsplanen föreslår en ny uppgång på befintlig pendeltågstation i Helenelund. Region Stockholm vill upplysa om att en ny uppgång innebär ökade investeringskostnader såväl som ökade drift- och personalkostnader och att det i dagsläget inte finns någon finansiering för detta.

Kommentar: Kommunen vill påpeka att kapaciteten i nuvarande pendeltågsentré inte tillgodoser det stora behov som finns redan idag. Men en utbyggd tvärbana till Helenelund kommer kapaciteten framstå som alltmer undermålig. En fortsatt utveckling i Kista och Sollentuna kommer sannolikt fordra en kapacitetshöjning. Kommunen är positiva till att ytterligare uppgång i Helenelund finns med som utredningsobjekt i Kollektivtrafikplan 2050.

Synpunkt: Region Stockholms Kollektivtrafikplan 2050 är för närvarande ute på samråd. Region Stockholm anser att det är positivt att förslagen i kollektivtrafikplanen arbetats in i Sollentunas översiktsplan. Region Stockholm vill samtidigt informera om att Kollektivtrafikplan 2050 inte är en investeringsplan utan pekar ut åtgärder och förslag som i framtiden behöver utredas vidare.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Brandkåren Attunda

Synpunkt: Brandkåren Attunda ser positivt på att både Häggviks samt Helenelunds pendeltågsstationer ska utrustas med två uppgångar. Det ökar säkerheten för resenärer och underlättar även en insats från vår sida. Vi ser också möjligheten att vid dessa förbättringar även förbättra vår möjlighet till räddningsinsatser vilket vid befintliga stationer inte hanteras i någon större utsträckning. Här finns det exempelvis möjlighet att placera torra stigarledningar från uppgångar till perronger vilket gör att vi kan koppla upp oss med våra brandbilar och sedan snabbt få ut släckmedel på perrongerna. Detta har bland annat varit med vid ett förslag gällande Häggviks södra entré och det ser vi positivt på för att öka säkerheten i samhället.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 27 av 101

Kultur- och fritidsnämnden

Synpunkt: Kultur- och fritidsnämnden vill lyfta vikten av närhet även till fritidsaktiviteter för att skapa en mer tillgänglig kommun. Kultur- och fritidsnämnden föreslår därför att följande formulering på sidan 52 genomkompletteras med kursivmarkering ”En tillgänglig stad karaktäriseras av korta avstånd mellan bostad/arbetsplats och service som skolor, *fritidsaktiviteter*, butiker och kollektivtrafik.” För att även belysa vikten det även ska vara lätt att kunna utöva kultur i kommunen så föreslår Kultur- och fritidsnämnden att också kulturlokaler anges som en viktig målpunkt för gångtrafikanter. Ett tillägg i andra meningen på sidan 53 föreslås därför i kursivstil i formuleringen ”Viktiga målpunkter för gångtrafikanter är bland annat förskolor, skolor, vårdcentraler, *kulturlokaler*, idrottsanläggningar, kommundelcentrum, spårstationer och rekreationsområden.”

Kommentar: Kultur är ett viktigt inslag i en attraktiv stadsbebyggelse. Att kultur och fritidsanläggningar ingår framgår i förklaringen till kategorin Mångfunktionell bebyggelse på den centrala mark- och vattenhanteringskartan.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: Sid 51, *Effektivt transportsystem* Här nämns bara boende, företagare och besökare. Glöm ej nyttotrafikens behov av effektivt transportsystem.

Kommentar: Nyttotrafiken har lagts till i texten.

Synpunkt: Sid 52, *Prioriterade utvecklingsstråk* I översiktsplanen redovisas för hur prioriterade utvecklingsstråk ska förändras för att förbättra stadsmiljö kvaliteten. Där anges trädplanteringar eller annan vegetation som viktig komponent. Det konstateras i texten att alléträd kräver utrymme både ovan och under mark. Det är lätt att se den positiva effekt som planteringar har på miljön och SEOM är i grunden positiv till det. Vi vill dock också påminna om att

Gaturummet även måste inrymma nödvändig infrastruktur och att det redan idag är alltför trångt i Sollentunas gator. I till exempel Väsjön har man tvingats till fördyrande omledningar då infrastruktur inte fått plats i gaturummet

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 28 av 101

Alléträd omfattas av ett stort skydd efter 30 år och omdaning av området försvåras. Det är därför viktigt att ha en långsiktig planering för utvecklingsstråken så de inte senare ska förväntas rymma ny infrastruktur.

Det anges i texten att samförläggning av ledningar i kulvertar är en lösning för att möjliggöra större trädplanteringar. Det är helt riktigt att träd och ledningar på ett bra sätt kan samsas om utrymmet om ledningarna ligger i kulvert. Så kommer det också att byggas i Södra Häggvik. Det är dock väldigt viktigt att framhålla att det är en mycket dyr lösning och endast ekonomiskt försvarbar i områden som har besvärliga markförhållanden som kräver spont och i övrigt är under omdaning. Det är *inte* en lösning för att möjliggöra trädplantering vid vanliga trafikleder eller sammanbindande större gator. Vill kommunen få till sådana lösningar där kulvert är avsevärt dyrare än traditionell ledningsdragning behöver kommunen finansiera det.

När gaturummet omdanas så behöver tillgängligheten för avfallshämtning säkerställas, nya cykelbanor eller trädplanteringar får inte försvåra tömning av avfall, till exempel att dragsträckor blir längre eller att kärl behöver nya platser längre från husen.

Även viktigt att soprummen placeras i anslutning till avsatta angöringsplatser för att uppnå kortast möjliga dragväg för kärthantering.

Kommentar: Kommunen bjuder in SEOM för att komma med synpunkter och granska utvecklingen av bebyggelse och gator i kommunen, i det är avfallshanteringen en av många funktioner som ska säkerställas.

Synpunkt: SEOM planerar inte att förlägga fjärrvärmeledningar i den nämnda infrakulverten, utan de behöver utrymme i intilliggande mark. Fjärrvärme byggs för att klara höga vattentemperaturer, man dimensionerar för 120C och 16bars tryck. Om en läcka uppstår på en oskyddad ledning kan stora följdskador uppstå samt att vid en läcka kommer vatten ut och börjar koka och stor ångbildning uppstår som då trycker bort syret. Risker finns för både omkring liggandes utrustning och personal. Dessutom klarar inte övriga rör att bli påverkad av så höga temperaturer. Vattenrör brukar ha en max temp om 80C. Man kommer snabbt vattenfylla dessa stora rör vilket gör att man inte kan komma ner och laga innan man har pumpat bort vatten. Fjärrvärmevatten får vi inte pumpa ut i VA-nätet pga. dessa höga temperaturer. När fjärrvärme ligger markförlagt räknas den som särskilt skyddad och helt andra krav gäller.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 29 av 101

Sid 53, *Ett gent och tryggt cykelnät* SEOM är positiva till att kommunen tänker utveckla planeringen av cykelstråken. Med en tydligare planering och framförhållning så kan förnyelseinsatser på infrastruktur samordnas med utbyggnaden av cykelvägar på ett bra sätt. Viktigt att tänka på är att när man inrättar cykelstråken att det finns tillräckligt med plats så har man också framtida underhåll/byte på ledningar där under, hur skyddar man då dessa cyklister och bilister i ett ännu mer begränsat utrymme.

Sid 57, *Transporter till och från Väsjön* Under rubriken *Transporter till och från Väsjön* redogörs att en åtgärdsvalsstudie har genomförts som resulterade i att buss är det mest samhällsekonomiskt lönsamma alternativet och att det är möjligt att komplettera i takt med att Väsjön och Edsberg byggs ut. Förslaget om linbana har strukits. Detta innebär att åtgärder som informationskampanjer, gång- och cykelåtgärder, framkomlighetsåtgärder för buss samt prioritering av buss i gaturummet och i korsningspunkter ska genomföras. SEOM vill informera om följande: När Frestavägen planerades och byggdes smalnades den av från 21 m till 17,5 m. Det innebär att när en störning sker på ledningsnätet i Frestavägen så behöver hela vägen stängas av för att åtgärda problemet. Eftersom det är en central transportväg till och från Väsjön så behöver detta beaktas och lösningar för såväl bil- som busstrafik tas fram vid avstängningar. Detta bör tas med när övriga åtgärder genomförs.

S 60, *Nyttotrafik* Här omnämns vikten av att avsätta lastplatser för till exempel avfallstransporter i täta stadsmiljöer vilket är bra och avgörande för en fungerande avfallshämtning. SEOM vill att nyttotrafik enligt ovan även nämns på sid 13 och 51 om effektiva transportsystem, så man ser att den hänger ihop. Det är även viktigt att avsätta tillräcklig yta för vändplatser i hela vägnätet för att säkra avfallstransporternas framkomlighet. I dag saknas det på vissa platser vilket skapar problem.

Kommentar: Synpunkterna är viktiga att diskutera i detaljplane- och genomförandeskeden. Kommunen utvecklar gärna planeringen tillsammans med SEOM och ser fram emot framtida samordning av planering, genomförande, drift och underhåll. Några ändringar i översiktsplanen föreslås inte.

Sollentunahem

Synpunkt: Sidan 52 aktuell formulering: *Att utveckla prioriterade gatustråk är en väletablerad strategi i kommunens långsiktiga stadsutveckling.*

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 30 av 101

Omvandlingen av Sollentunavägen och Turebergs allé till stadsgator med tilltalande gatumiljöer med en mer personnära skala har pågått under många år. Vid andra stråk har omvandlingen ännu inte riktigt kommit igång t.ex. Norrvikenleden. En typisk stadsgata består av körbanor för fordonstrafik, trottoarer för gående och vistelse, alléträd, eventuellt cykelbanor samt byggnadsfasadernas entréer och lokaler. En stadsgata är alltså inte bara en transportsträcka utan också en viktig vistelsemiljö. Stråkens innehåll, grad av stadsmässighet och karaktär ska anpassas till omgivningar och förutsättningar.

Det är viktigt att detta i de enskilda planprocesserna används med omdöme och en bedömning av helheten, då det lätt kan skapa merkostnader på korta sträckor som äventyrar genomförbarhet utan att bidra till helheten.

Kommentar: Utveckling av prioriterade stråk tar lång tid och det är viktigt att ta hänsyn till den framtida helheten i varje detaljplan.

Naturskyddsföreningen

Synpunkt: Det behöver skapas stråk för väl fungerande allmänna kommunikationer mot Täby och Barkarby. En lämplig sträckning är Roslags Näsby – Eneby torg- Sjöberg – Edsberg - Södra Häggvik- Barkarby. Även om det inte är kommunen som bygger ut de allmänna kommunikationerna så bör stråket, enligt Sollentunakretsens syn, läggas in i översiktsplanens karta.

Kommentar: Den pågående kollektivtrafikplaneringen sker främst i andra etablerade former med Regionen. Tvärgående stråk omnämns i text men behöver bearbetas ytterligare med involverade aktörer för att säkerställa en långsiktigt hållbar och samhällsekonomiskt lönsam lösning.

Synpunkt: Det bör i planen läggas in cykelstråk mellan Edsberg/Söberg och Täby, och eventuellt även en gen cykelstig mot Barkarby anpassad till passerade naturreservat. Från Väsjöområdet fram till Skarpäng finns det idag skogsvägar nästan hela vägen till Skarpäng. Från Sjöberg till Enebyberg finns en grusväg, delvis i dåligt skick på Sollentunasidan. Om dessa vägar förbättras lite så skapas goda möjligheter för att överföra persontransporter från bil till cykel mot Täby, en möjlighet som kan förväntas få ökat värde då Täby exploateras mer och mer. Steg ett är att lägga in dessa cykelvägar mer tydligt i översiktsplanen.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 31 av 101

Kommentar: Sollentuna för kontinuerlig dialog med grannkommunerna om möjliga utvecklade cykelkopplingar. Sollentuna tillsammans med övriga kommuner i regionen i enlighet med RUF2050 anser dock att det är viktigt att få till de starkaste kopplingarna först, de regionala cykelstråken. Vidare ser kommunen det som intressant att studera hur cykling kan utvecklas tillsammans med naturreservaten på ett funktionellt och skonsamt vis.

Synpunkt: Det bör förtydligas i planen att det ska gå att stanna på stadsgatorna för lastning och lossning, samt för av och påstigning. I texten om stadsgator så finns inte ändamålet parkering för bilar med i texten vilket är bra, men syftet med att köra bilar där är transport till och från bebyggelsen längs gatan, så det ändamålet bör komma med.

Kommentar: Leveranser och avfallshämtning är viktiga delar i bebyggelseplaneringen. Detta beaktas vid detaljplanering, men kommunen anser att det inte alltid behöver vara längs själva stadsgatan som dessa funktioner angör. För angöring till entréer följer kommunen Boverkets riktlinjer i planeringen avseende avstånd och placering.

Stockholms stad

Synpunkt: Kontoret anser att det skulle vara positivt om Helenelund blev en regionalstågs-station och att det även skulle gynna utvecklingen i Stockholm.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Upplands Väsby kommun

Synpunkt: I Upplands Väsby's översiktsplan Väsby stad 2040 pekas ett önskvärt stadsmässigt kollektivtrafikstråk ut i förbindelsen Väsby station – Älvsundadalen – Rotebro station. Stråket har betydelse för att binda samman kommundelarna och kommunerna när Älvsundadalen på lång sikt omvandlas till tät stadsbygd och Bredden utvecklas. Upplands Väsby önskar att stråket kan pekas ut som ett framtida stråk även i Sollentunas översiktsplan. Det kan underlätta fortsatta gemensamma diskussioner och samarbeten för att få till hållbara resor med kollektivtrafik över kommungränsen i samband med planering och utbyggnad, men även i samarbeten med regionen när kollektivtrafiken ska utvecklas. Denna

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 32 av 101

synpunkt lämnades även under samrådet.

Kommentar: Kommunen har liksom tidigare en positiv inställning till en framtida kollektivtrafikförbindelse med Älvsundadalen, när en sådan stadsutveckling är aktuell för Upplands Väsby del. Den tanken illustreras i granskningshandlingen tydligast av kartan ”Utvecklingsinriktning Bebyggelse”. Inför antagandet lyfts detta tydligare även i illustration till utvecklingsområdet Rotebro.

Synpunkt: Förslaget till regional Kollektivtrafikplan 2050 som Regions Stockholms trafikförvaltning nu arbetar fram pekar ut utveckling av stomlinjer för expressbuss. Linjen Upplands Väsby – Barkarby-Jakobsberg berör Kappetorp i Sollentuna kommun. Upplands Väsby utgår från att översiktsplanen uppdateras med detta stomstråk inför antagande eller på annat sätt hänvisar till kollektivtrafikplanens inriktning.

Kommentar: Kartan har uppdaterats.

Synpunkt: En kapacitetsstark kollektivtrafik på järnväg behövs i stråket Stockholm-Uppsala för att ta omhand ökad transportefterfrågan och utgöra ett konkurrenskraftigt alternativ till E4. Upplands Väsby vill uppmärksamma om att kommunen är drivande i utvecklingen av Upplands Väsby station och planerar för två nya spår och ett nytt plattformsknutet vändspår vid stationen, som ska kunna hantera såväl pendeltåg, regionpendel som regiontåg. Satsningen sker i samverkan med Trafikverket och Trafikförvaltningen och är även en prioriterad satsning inom samarbetet Arlandaregionen. Det är positivt att Sollentunas översiktsplan beskriver den påverkan på befintliga miljöer som nya spår skapar. Upplands Väsby vill också uppmärksamma om att behovet av ökad kapacitet på E4 från Rotebro till Arlanda samt en ny fullständig trafikplats norr om trafikplats Glädjen vid Hammarby är prioriterade satsningar inom Arlandaregionen, med syfte att säkerställa framkomlighet och trafiksäkerhet för regional trafik längs E4 och till och från Arlanda. Det är positivt att Sollentuna lyfter fram vikten av att överbrygga barriärer. För Upplands Väsby del är en smidig cykelkoppling till det regionala Märstastråket i anslutning till trafikplats Bredden viktig. Den är i översiktsplan Väsby stad 2040 markerad norr om trafikplatsen. Det är också positivt att Sollentuna pekar ut en utveckling av cykelkoppling längs Frestavägen, vilken är en förutsättning för att koppla samman Upplands

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 33 av 101

Väsby:s sydöstra delar med Väsjön och Häggvik och lyfts fram som en viktig regional fråga i Upplands Väsby:s översiktsplan. I Upplands Väsby är det Trafikverket som är väghållare och ansvarig för utbyggnaden.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Täby kommun

Synpunkt: Täby kommun önskar fortsatt samverkan med Sollentuna kommun tillsammans med Region Stockholm och Danderyds kommun i fråga om kapacitetsstark kollektivtrafik mellan de regionala stadskärnorna Kista-Sollentuna-Häggvik och Täby C-Arninge. Täby ser behov av att kollektivtrafiklösningar konkretiseras. Angående förlängning av Tvärbanans Kistagren har Täby kommun utrett möjliga sträckningar inom ramen för Fördjupad översiktsplan för Täby stadskärna 2050. Täby kommun har då utrett möjliga sträckningar för spårvagn då den tar störst yta i anspråk, men något ställningstagande kring trafikslag finns ej i dagsläget. Täby kommun ställer sig positiv till att Helenelund nu omnämns som regional bytespunkt i planen. Täby kommun ställer sig positiv till översiktsplanens förslag på utveckling av huvudcykelstråken i Sollentuna kommun. Det finns behov att länka samman kommunernas cykelvägnät och skapa mer gena cykelförbindelser. Täby önskar fortsatt samverkan med Sollentuna kommun, Region Stockholm och Danderyds kommun kring föreslaget huvudcykelstråk söder om Rösjön för att koppla ihop detta med redan utbyggt huvudcykelstråk längs Rösjövägen, vilket idag slutar vid kommungränsen. Täby kommun kan konstatera att Sollentuna kommun har byggt cykelstråk på Frestavägen men att det saknas cykelförbindelse i fortsättningen av Frestavägen, dels på den del av Frestavägen som är statlig och dels på den del som Täby kommun är väghållare för. Täby kommun verkar inom ramen för pågående Åtgärdsvalsstudie förbättrad tillgänglighet i stråket Häggvik-Rosenkälla för ett sammanhållet cykelstråk längs hela Frestavägen.

Översiktsplanen redovisar en sträckning för stomlinje J längs Sollentunavägen. Täby kommun befarar att Sollentunavägens utformning kan komma att orsaka framkomlighetsproblem för stombussen och därmed minska dess attraktivitet.

För att stomlinje J ska bli attraktiv behöver framkomligheten vara god. Vidare ser Täby kommun behov av både stomlinje J med koppling till

Sollentuna C och en förbindelse mot Kista.

Kommentar: Kommunen samarbetar tätt med regionen i fråga om utvecklingen av kollektivtrafik. Tvärgående stråk omnämns i text men behöver bearbetas ytterligare med involverade aktörer för att säkerställa en långsiktigt hållbar och samhällsekonomiskt lönsam lösning. Sollentuna kommun instämmer i att stombusstråken behöver vara attraktiva. Sollentuna kommun ser fram emot ett samarbete med Täby kommun och regionen i det kommande arbetet med att utreda olika former av kollektivtrafikkopplingar. Sollentuna kommun är även positiv till ett fortsatt och utvecklat arbete för andra typer av mellankommunala frågor som till exempel cykelinfrastruktur.

Synpunkt: När Förbifart Stockholm öppnar för trafik skapar den tillsammans med Norrortsleden och planerade Tvärförbindelse Södertörn en yttre tvärlid i Stockholm. Norrortsleden får därmed en allt viktigare roll i regionen för såväl person- som godstransporter. Redan idag finns kapacitetsproblem på Norrortsleden och de förväntas att förvärras när Förbifart Stockholm öppnar för trafik. Täby kommun önskar fortsatt samverkan med Sollentuna kommun om hur både kollektivtrafikförbindelsena mellan Täby och Sollentuna kan utvecklas, men också lösningar för hur kapacitet för fordonstrafik kan öka på Norrortsleden vid Häggvik utan att riktvärdena för luft och buller överskrids.

Kommentar: För Sollentuna kommun är det viktigt att eventuella åtgärder för att öka kapaciteten på delar av Norrortsleden inte spillar över på det kommunala vägnätet samt att buller- och partikelnivåer minskas. Kommunen ser att åtgärder för att underlätta för kollektivt resande på denna sträcka är av största vikt för att lösgöra kapacitet samt att minska buller och förbättra lokal luftkvalitet.

Privatpersoner

Synpunkt: Gator ska utformas så för att prioritera gående och cyklister. Idag saknas till exempel övergångar, storleken på gång och cykelbanor är ibland minimal och tillåter inte ett ökat flöde, finns abrupta slut, den som har företräde är nästan alltid biltrafik, cykelbanor är inte utformade för el-cyklar med hastigheter upp till 20-30 km/h och inga planer för elsparkcyklar finns i denna plan. Senaste årens nya cykelbanor tar liten hänsyn till lokala flöden

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 35 av 101

inom Sollentuna. Mitt förslag är att åtgärder konkretiseras för de kommande åren fram till 2040. Nya riktlinjer bör utformas.

Sid 53: Ett gent och tryggt cykelnät: Riktlinjer för offentliga platser, kommersiell verksamhet etc. bör tas fram. Idag saknas på många platser gång och cykelvägar. Cykelparkeringar saknas eller är otillräckliga, till exempel vid stationer, vid köpcentrum, vid motionsanläggningar eller andra offentliga platser (parkeringsplatser för motorfordon finns ofta trots att detta har lägre prioritet).

Sid 57 inget nämns om stora cykelparkeringar vid spårstationerna. Detta borde finnas med i beskrivning av utvecklingsområden, sid 72–84.

Sid 58 Ett kapacitetsstarkt vägnät: ett antal konkreta förslag finns för vägnätet, dock saknas samma lista för högre prioriterade gång o cykelbanor på sidan 53. Om det är så att gång och cykeltrafik är har högre prioritet, ska dessa planer och investering göras först. Annars bör beslut göras för att ändra på prioritetsordningen. Nu är planen inkonsekvent på detta område och behöver omarbetas för att vara i linje med beslutad prioritet.

Kommentar: Att utveckla kommunens gång- och cykelinfrastruktur är ett pågående arbete. Översiktsplanen tar upp gång och cykel både principiellt och på relativt detaljerad nivå. Översiktsplanens övergripande karaktär motiverar inte några justeringar.

Natur- och grönstruktur

Länsstyrelsen

Synpunkt: I kommunen finns ett antal verksamhetsområden som i översiktsplanen pekas ut som lämpliga områden för störande och ytkrävande verksamheter. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen skapar möjligheter för utveckling av befintliga verksamhetsområden.

Verksamhetsområdet Kronåsen väster om E4:an angränsar till Järvakilen. Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att kommunen i fortsatt planering av bebyggelseutveckling i området beaktar Järvakilens värden och funktioner men har utifrån det befintliga underlaget inga andra synpunkter på den föreslagna lokaliseringen av verksamhetsområdet.

Verksamhetsområdet Kappetorp norr om Stäketvägen ligger inom Järvakilen. Kommunen arbetar med en detaljplan för Kappetorp med syftet att utveckla det befintliga verksamhetsområdet. Detaljplanen var på samråd 2017 och kommunen

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 36 av 101

avser att sända planen på granskning under 2021. Under samrådet framförde Länsstyrelsen att det är viktigt att det gröna sambandet inte ytterligare försvagas och Länsstyrelsen efterfrågade även att kommunen till nästa skede redovisar en samlad bild över de anspråk som berörda kommuner (Upplands Väsby och Järfälla, utöver Sollentuna) har på exploatering i den gröna kilen. Se yttrandet daterat den 20 juni 2017 för mer information (Lst dnr 402-20076-2017). Länsstyrelsens slutliga bedömning av den föreslagna utvecklingens påverkan på Järvakilen genomförs i samband med granskningen av detaljplanen.

Kommentar: Kommunen har för avsikt att ta hänsyn till Järvakilen i utvecklingen av verksamhetsområde för Kappetorp och Kronåsen, detta följs upp i arbetet med respektive detaljplan.

Brandkåren Attunda

Synpunkt: Det är bra att eventuellt behov av sanering efter Försvarens verksamhet tas upp här. Vi har haft erfarenheter av bränder i dessa områden och det har inneburit risker för vår personal vilket då styr inriktningen på våra räddningsinsatser. Konsekvensen av att inte genomföra en sanering blir att eventuella mark och skogsbränder har en möjlighet att växa sig större samt att dessa endast kan stoppas vid vissa platser, med större brandskador på naturmiljön som följd.

Kommentar: Frågan om saneringsbehov efter militär övningsverksamhet berörs även i kommunens vattenplan, i kapitlet om Djupan.

Samhällsbyggnadsnämnden

Synpunkt: För att rätt kunna tolka den karta som beskriver grönstrukturen är det bra med en hänvisning till de fördjupningar som finns i planen för urban grönstruktur.

Kommentar: Hänvisning har förts in i inledningen av kapitlet.

Svenska turistföreningen, STF Stockholm Lokalavdelningen

Synpunkt: I översiktsplanen önskas få med följande utökningar av naturreservaten:

Östra Järvafältets naturreservat önskas en mindre utökning åt nordost fram till Boda-Kojtet vid Stäketvägen.

Törnskogens naturreservat kan utökas med Snuggtaskeberg så att passage österut om Väsjön och Rösjön säkras.

Röjskogens naturreservat önskas utvidgning åt nordost för att få med berget och motionsspåren vid Väsjöbacken. Åt sydväst även med mark fram till Danderydsvägen. Söderut en utvidgning även med Rösjötorp med dess bad m.m.

Naturområden som i översiktsplanen bör anges som tänkbara framtida reservat är:

Bergendalskogen

Ravalens stränder

Lillskogen

Edså-Gillbo

Borgen

Norrvikens strandskog

Torpa strandskog

Bollstnäs-Breddensskog

Kommentar: Rösjöskogens och södra Törnskogens naturreservat är relativt nyligen bildade, år 2014 gjordes bedömningarna om reservatens gränser. Kommunen har inte sett anledning att ompröva dessa bedömningar för utvidgning av befintliga naturreservat, däremot ska gränsen på Södra Törnskogens naturreservat justeras (enligt naturreservatsbeslutet) i samband med planarbete för Gustavbergsgärdet. De övriga mindre områden som föreslås är något små för naturreservatsbildning. De flesta områden som tas upp i yttrandet har benämningen park- och grönområde i markanvändningskartan i översiktsplanen.

Sundbyberg stad

Synpunkter: Det framgår av planförslaget att Sollentuna kommun önskar knyta samman grönområden väster och öster om järnvägen och E4, inklusive över det ovanstående nämnda området för verksamheter. Det är viktigt att detaljer angående hur och var detta bäst kan göras utreds tillsammans över kommungränsen och även med Trafikverket. Sundbybergs stad deltar gärna i ett sådant arbete.

Kommentar: Kommunen samarbetar gärna med grannkommunerna när det blir aktuellt med utveckling i området som ger möjlighet till bättre kontakt

över barriärerna E4 och stambanan, även Trafikverket behöver involveras.

Upplands Väsby kommun

Synpunkt: Det är positivt att Södra Törnskogens naturreservat föreslås utvidgas samt att sambanden med Rösjöskogens naturreservat och annan grönstruktur i Rösjökilens värnas. Det ger också förutsättningar för ett ännu större sammanhängande naturområde. Upplands Väsby ser gärna att översiktsplanen i texten hänvisar till Norra Törnskogens naturreservat och inte enbart omnämner det som ett skogsområde som är naturreservat. Upplands Väsby ser också gärna att det i översiktsplanen framgår att Sollentuna är en del av Kilsamverkan som ett av flera viktiga mellankommunala samarbeten och samverkan.

Kommentar: Texten kompletteras med Norra Törnskogens naturreservat samt kilsamverkan.

Täby kommun

Synpunkt: Täby kommun är positiv till Sollentunas ambition att förstärka rekreativa samband och samband för biologisk mångfald mellan Södra Törnskogen och Rösjöskogen inom Rösjökilens och ser fram emot samverkan inom dessa frågor. För att ytterligare förtydliga vikten av dessa mellankommunala samband skulle exempelvis de regionala spridningssambanden för ädellöv och barr- och blandskog samt rekreativa stråk som Roslagsleden kunna redovisas i planens tematiska kartor.

Kommentar: Texten kommer att få en tydligare hänvisning till Sollentunas plan för urban grönstruktur där det finns fördjupningsmaterial och ytterligare kartmaterial. De rekreativa stråken som pekas ut i översiktsplanen visar snarare på koppling mellan bebyggelse och natur än på kopplingar inom naturen. Sådana finns på många olika ställen och på kartan på sid 67 ser man angränsande naturreservat och gröna kilarnas utbredning.

Privatpersoner

Synpunkt: Planeringsprinciper för urban grönstruktur: Mål att avsätta mark till mer park i centrala Tureberg saknas.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 39 av 101

Kommentar: Planeringsprinciperna ska implementeras i detalj- och områdesplanering, de går inte in på detaljer i olika stadsdelar. Då det kan vara svårt att frigöra mark för att utveckla ny parkyta i Tureberg satsar man på att öka kvalitet och tillgänglighet i befintliga parker samt att förbättra kopplingarna till parker och grönområden utanför centrala Tureberg.

Vatten

Länsstyrelsen

Synpunkt: Länsstyrelsen anser att översiktsplanen tillsammans med kommunens Vattenplan som antogs 2020 kan utgöra ett bra stöd för efterföljande planering gällande miljö kvalitetsnormer för vatten. Det är positivt att kommunen i översiktsplanen visar på betydelsen av en ansvarsfull dagvattenhantering där både kvalitativa och kvantitativa aspekter ska beaktas.

Länsstyrelsen önskar dock att översiktsplanen kompletteras med en redogörelse för nuvarande och framtida påverkan på vattenförekomsterna samt åtgärdsbehov för att nå miljö kvalitetsnormerna.

Kommentar: Det finns texter som redovisar status och som belyser huvudproblemen i vattenkapitlet. Att i detalj gå in på respektive recipients påverkansfaktorer skulle innebära en upprepning av vattenplanen. De två största påverkansfaktorerna i Sollentuna, dagvatten och förorenad mark, har förtydligats något med ny riktlinje för vatten gällande behov av plats för dagvattenrening och med ny text under stycket förorenad mark.

Synpunkt: Vattenplanens strategiska ställningstaganden och dess huvudspår gällande dagvattenhanteringen behöver också inarbetas och redogöras för i översiktsplanen. Detta för att helhetsbilden ska framgå tydligt i översiktsplanen. Det är också av stor vikt att ställningstaganden i Vattenplanen beaktas i den fortsatta planeringen.

Kommentar: Förtydligande text om huvudspåret gällande fördröjning har lagts till i en riktlinje i översiktsplanen. Hänvisning har även gjorts till vattenplanen för det andra huvudspåret, haltkriterier. Dessa redovisas dock inte i översiktsplanen eftersom vi vill kunna uppdatera och justera dessa

oftare än vad översiktsplanen ses över.

Brandkåren Attunda

Synpunkt: Kapitlet vatten hanterar inte hanteringen av släckvatten. Brandkåren Attunda bedömer att kommunens arbete med hantering av släckvatten bör tas med som en målsättning så tidigt som möjligt i alla processer för att sedan lösas senare i byggprocessen. Det finns alltså en nytta av att sätta nivån och inriktningen tidigt. Under avsnittet *Påverkan och hot mot yt- och grundvatten* nämns att olyckor kan leda till kemikalieutsläpp. Även bränder kan i och med släckningsarbetet leda till utsläpp av kontaminerat släckvatten till omgivningen. Beroende på händelsens art kan denna påverkan såklart se olika ut och vi gör alltid vad vi kan för att minska vår påverkan.

Kommentar: Texten har kompletterats.

Klimatnämnden

Synpunkt: Även platser för dagvattendammar som vattenplanen och översiktsplanen tar upp behöver identifieras och pekas ut i karta i den fortsatta planeringen.

Kommentar: Dessa platser är ännu inte fastslagna och kan därför inte sättas ut på karta men en ny riktlinje om att markanspråk kommer krävas för förbättrad dagvattenhantering har lagts till som riktlinje under vatten.

Synpunkt: Lägg till den zon som saknas i kartan som visar föreslaget skyddsområde för grundvatten och visa i karta påverkansområde för grundvatten, alternativt hänvisa till vattenplanen där det finns redovisat.

Kommentar: Kartan har kompletterats och hänvisning till vattenplanen för karta gällande påverkansområde/tillrinningsområde har lagts till i texten.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: Under rubriken *Påverkan och hot mot yt- och grundvatten* på sidan 38, namnges fyra grundvattenförekomster men på kartan sid 41, är bara tre av de utpekade förekomsterna markerade. Stockholmsåsen-Solna

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 41 av 101

finns inte med. Stockholmsåsen-Solna bör läggas till i kartan.

Kommentar: Kartan har kompletterats.

Synpunkt: I kartan för vatten, sid 41, kunde även förslag till vattenskyddsområde, tertiär zon, läggas till.

Kommentar: Kartan har kompletterats.

Synpunkt: I texten under rubriken *Vatten och avlopp* på sid 63, ändra från 2019 till 2020. Uppgifterna om antalet enskilda avlopp och brunnar 120 stycken stämmer fortfarande.

Kommentar: Texten är uppdaterad enligt förslag.

Samhällsbyggnadsnämnden

Synpunkt: Riktlinjen ”Vattenskyddsområdet i Norrviken – Rotebro samt grundvattenförekomsterna i norra Stockholmsåsen ska skyddas och beaktas vid all byggnation och verksamhet inom påverkansområdet.” fordrar att påverkansområdet är tydligt identifierat.

Kommentar: Området finns definierat och är tillagt i karta.

Socialnämnden

Synpunkt: Från sidan 37 framgår arbetet gällande vatten. Det är av stor vikt att fokus fortsätter ligga på att behålla sjöarnas karaktärer och värden för bad, fiske, fågelskådning, olika vattenanknutna sporter och promenader. Det är därav mycket bra att man fortsätter arbeta för att hålla sjöarna rena från utsläpp av olika slag. I syfte att bibehålla och utveckla rekreation och upplevelser bör man dock även lyfta en vision gällande upprensning av föremål och skräp i sjöarna, vilket spolierar sjöarnas ekosystem och invånarens egna upplevelser. Detta är även en större fråga för kommande generationer ur en miljömässig hållbarhet. Även i Sollentuna kommun finns det ett behov av att rensa upp sjöarna, vilket visats efter att frivilliga organisationen ”Rädda Mälaren” varit vid Edsviken april 2021. Utifrån ett sådant här arbete kan även Sollentuna kommun ses som en kommun i

framkant i miljöarbetet, då frivilliga organisationer ännu kämpar med frågan på en strukturell nivå. Gällande vattenfrågan i översiktsplanen anser socialkontoret därför att en vision om ett sådant arbete även bör finnas med i syfte att skapa renare sjöar ur ett miljöperspektiv, att bibehålla dess karaktär och värden samt bibehålla möjligheten till rekreation för nuvarande invånare samt kommande generationer.

Kommentar: Städning av sjöar är viktigt för trivsel men nedskräpningen har inte så stor påverkan på MKN. Frågan om nedskräpning är inte en fråga för översiktsplanen.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: Sid 41, *Karta* På kartan sid 41 om Vatten redogörs för befintligt och föreslagna nya verksamhetsområden för dagvatten. Liknande karta behöver göras på verksamhetsområdena för dricksvatten och spillvatten, där det även där finns förslag på utökningar som tangerar de redovisade utökningarna för dagvatten.

Kommentar: Att verksamhetsområdet för dagvatten är med i översiktsplanen beror på dess betydelse för möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten. Övriga verksamhetsområden för vatten och spillvatten bör redovisas i anslutning till de allmänna bestämmelserna för VA inom kommunen (ABVA), som återfinns på VA-huvudmannen SEOMs webbplats.

Norrvatten

Synpunkt: Detta yttrande avser vattenskyddsaspekter samt hållbar vattenförbrukning avseende översiktsplanen för Sollentuna kommun. Översiktsplanen berör Norrvattens reservvattentäkt i Sollentuna grundvattenmagasin inom Rotsunda vattenskyddsområde i Sollentuna kommun.

Norrvatten uppskattar att ÖP har inkluderat de tydliga riktlinjer avseende skydd av vattenförekomsterna Norrviken och Stockholmsåsen-Sollentuna samt hållbar dagvattenhantering som tagits fram i Vattenplanen för Sollentuna kommun. Norrvatten uppskattar vidare att ÖP tar ett ambitiöst grepp om hållbarhetsaspekter i Sollentuna kommun och kopplar an till agenda 2030 hållbarhetsmål.

Granskningsutlåtande

2021-11-02

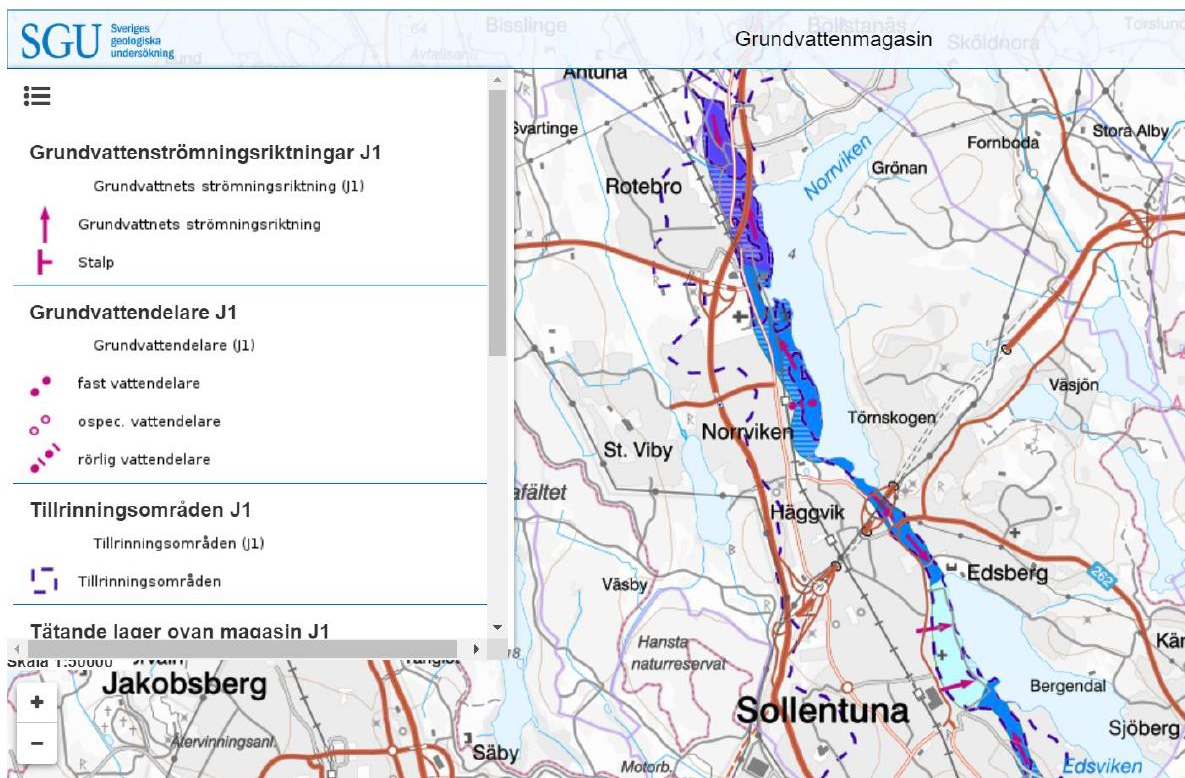
Dnr. 2021/0221

Sida 43 av 101

Norrvatten önskar dock se tydligare skydd av ytor för att bevara grundvattenbildande infiltration till grundvattenmagasinet Stockholmsåsen-Sollentuna och avsättning av plats för hantering av dagvatten för att förhindra att föroreningar kan nå de vattenförekomster som berörs av Sigtuna kommuns översiktsplan. Norrvatten lyfter därför ett antal aspekter på vattenkvalitet och vattenkvantitet samt hållbar vattenförbrukning att beakta i utformningen av ÖP.

Norrvatten producerar dricksvatten till ca 700 000 invånare och till känslig verksamhet som sjukhus i norra Stockholms län. Norrvatten producerar dricksvatten i normal drift med råvatten från Mälaren och använder reservvattentäkterna i norra Stockholmsåsen vid planerade och oplanerade produktion- och distributionsavbrott.

Rotsunda vattenskyddsområde i Sollentuna grundvattenmagasin med vattenskyddsföreskrifter beslutades av Länsstyrelsen i Stockholm 1974 1 . Vattenskyddsområdet är under revidering och nya föreskrifter är under utformning (Hammarby-Rotsunda vattenskyddsområde).

Figur 1 Bedömt tillrinningsområde till Stockholmsåsen-Sollentunamagasinet (Mörk streckad linje, SGU kartvisare grundvattenmagasin).

Tillrinningsområdet till Sollentuna grundvattenmagasin enligt SGU visas i karta i Figur 1. Sollentuna grundvattenmagasin har god kemisk och

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 44 av 101

kvantitativ status enligt bedömning av vattenförvaltningen (VISS Förvaltningscykel 3) och har visat sig ha goda förutsättningar för uttag och är därför en av Norrvattens högst prioriterade reservvattentäkter. Sollentuna grundvattenmagasin har viss påverkan av föroreningar (som redovisas i ÖP) bland annat av PFAS med halter över SGUs och Länsstyrelsens riktvärde ”utgångspunkt för att vända trend” (18 ng/l) men under Livsmedelsverkets åtgärdsgränsvärde för dricksvatten (90 ng/l).

Sollentuna grundvattenmagasin står i viss kontakt med sjön Norrviken, vilket innebär att vatten från Norrviken kan infiltreras in i grundvattenmagasinet och att Norrvikens vattenkvalitet är viktig för att vattenkvaliteten i grundvattenmagasinet inte ska försämrats.

Rotsunda grundvattenverk är utpekade nationellt riksintresse för dricksvattenförsörjning enligt 3 kap. 8 § Miljöbalken med högsta prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län. Vattenverket saknar rening med avseende lösta kemiska föroreningar, vilket innebär att utsläpp av föroreningar kan medföra betydande konsekvenser för Norrvattens dricksvattenproduktion. Norrvatten förhåller sig därför restriktiva till anläggningar och verksamheter som kan påverka grundvattnet och omfattande försiktighetsåtgärder behöver vidtas för att skydda vattentäkten vid verksamhet inom tillrinningsområdet.

Enligt Miljöbalken får inte planen leda till dels att vattenmiljön försämrats på ett otillåtet sätt (icke-försämringsförbudet, 4 kap. 2 § vattenförvaltningsförordningen), dels att den inte får äventyra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för berörda vattenförekomster. För grundvatten gäller att grundvattenförekomster ska uppnå eller behålla god kvantitativ status och god kemisk grundvattenstatus om inte undantag har meddelats. En grundvattenförekomst har enligt 13 § SGU-FS 2013:2, god kvantitativ status när grundvattennivåerna är sådana att de visar att det råder balans mellan den långsiktiga uttagsnivån och grundvattenbildningen.

Dagvatten utgör en betydande källa till breda grupper av föroreningar som sprids till yt- och grundvatten och har varit i fokus för flera regeringsuppdrag. Utöver vanliga dagvattenföroreningar så kan händelser med brand medföra ytterligare föroreningsspridning via dagvatten. Många miljö- och hälsofarliga ämnen förorenar släckvattnet vid brandbekämpning^{4, 5}. Det innebär att även andra miljö- och hälsofarliga ämnen än från räddningstjänstens eventuella användning av brandskum, med t.ex. perfluorerade ämnen (s.k. PFAS)^{6, 7}, kan spridas vid brand i området. Norrvatten erfar att brandsläckning av bil i garage under bostäder

och alltmer vanligt förekommande elbilar är en utmaning för räddningstjänsten och kan medföra att större mängd släckvatten används som kan sprida föroreningar.

Yttrande vattenskydd:

Norrvatten anser att följande särskilt ska beaktas:

Planen får inte innebära försämrade yt- eller grundvattenkvalitet eller grundvattenkvantitet. Försiktighetsåtgärder behöver vidtas för att säkerställa det.

Ytor behöver bevaras, särskilt inom föreslagna primär vattenskyddszon för Sollentuna grundvattenmagasin (se karta i ÖP) som är mycket viktig för grundvattenbildningen och dessutom mycket sårbart område för att föroreningar riskerar att snabbt nå Norrvattens grundvattenverk i Sollentunamagasinet. Detta innebär att ÖP behöver visa hur det ska kunna åstadkommas, särskilt inom utvecklingsområdet i Rotebro och vid förtätning i Rotebro området. Även i MKB till ÖP uttrycks att det finns osäkerhet i hur utbyggnad och förtätning ska kunna ske utan att riskera kvantitet eller kvalitet i grundvattnet och ytvattenkvaliteten. Dessa risker bör minimeras genom att redan i ÖP avsätta de ytor som behövs för att åstadkomma hållbar dagvattenhantering enligt Sollentuna Vattenplans riktlinjer och genom att bevara ytor för att fortsätta tillåta naturlig grundvattenbildning i Stockholmsåsen-Sollentuna.

Kommentar: I dagsläget saknas det kommuntäckande underlagsmaterialet för att göra utpekanden av markytor för dagvattenhantering. Det är ett möjligt följduppdrag efter översiktsplanens antagande. I Rotebro pågår det fördjupat utredningsarbete inom det utpekade utredningsområdet vid Rankan. Riktlinjerna för vatten har kompletterats med hänvisningar till vattenplanen och att behovet av nya dammar behöver beaktas när park och naturmark blir föremål för planläggningen.

Synpunkt: Att dagvattenföroreningar och brandsläckmedel omhändertas och renas så att föroreningar inte leds in till Sollentunamagasinet eller till Norrviken. Åtgärder med rening av dagvatten behöver bli mer ambitiösa generellt och sikta på breda kemikaliegrupper (organiska miljöföroreningar, metaller och fosfor) för att hindra att nya föroreningar i den utökade urbana miljön får snabba spridningsvägar. Dagvatten i urban miljö har ofta tydligt

förhöjda halter miljögifter av organiska föroreningar och metaller.

Kommentar: Inom arbetet i Norra Stockholmsåsens grundvattenråd arbetas det med att ta fram gemensamma riktlinjer för dagvattenhantering på åsen. Det ses över hur man ska hantera dagvatten på åsen för att säkra såväl kvalitet som kvantitet av grundvatten.

Synpunkt: Sollentuna bör sträva efter så låg föroreningshalt i dagvatten som möjligt med gränsvärden för miljö kvalitetsnormer som mål (enligt HVMFS 2019:25 om klassificering och miljö kvalitetsnormer) för att bidra till att god ekologisk och kemisk status i vattenförekomsten Norrviken ska kunna uppnås. Föroreningshalten bör inte ha högre koncentrationer än vad som följer av dricksvattenföreskrifterna (för närvarande LIVSFS 2017:2), och riktvärden för dricksvatten inklusive PFAS. Vid utsläpp av dagvatten som kan påverka Sollentunamagasinet eller Norrviken bör halter inte överskrida ”utgångspunkt för att vända-trend” enligt SGUs föreskrifter inklusive PFAS för att undvika försämring av dricksvattenkvaliteten i grundvattentäkten eller Norrviken. I bedömningen av föroreningar bör samtliga ämnen som omfattas av miljö kvalitetsnormer fastställda av SGU och länsstyrelsen inklusive PFAS föroreningar som kan orsaka en försämring av yt- eller grundvattenkvaliteten beaktas. Det är också viktigt att beakta att små mängder petroleum kan medföra luktproblem i dricksvattnet. Tydlig lukt innebär att vattnet blir otjänligt enligt LIVSFS 2017:2. Luktgränsen för diesel i vatten är 5 µg/l.

Kommentar: Vi bedömer att våra dagvattenkrav kopplat till halter väl följer de krav som ställs för MKN, vilket ofta ligger lägre än livsmedelsverkets krav.

Synpunkt: Dagvattenhantering och VA-system behöver ta höjd för klimateffekter som kan orsaka bräddning av avloppsvatten. Ökad regnintensitet och frekvens av skyfall kommer att bli vanligare enligt tillgängliga klimatprognoser, vilket medför hög risk för inläckage i avloppssystemen och problem med kapacitet i avloppsledningsnät och pumpstationer med bräddningar som följd. Dricksvattenkvaliteten kan störas av konsekvenser från bräddningen i form av mikrobiologisk risk (bakterier, virus och parasiter) och av kemisk risk, samt av ökad algblomning i ytvatten

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 47 av 101

(pga ökade näringsämnen) med risk för cyanotoxinbildning.

Kommentar: Samtliga pumpar har larm vilket skapar möjlighet att förebygga breddning innan det behöver ske. Sollentunas duplikatsystem gör systemet relativt skyddat mot påverkan från stora regnmängder.

Synpunkt: Att spräng- och markarbeten, utfyllnad och masshantering inte får orsaka omfattande spridning av tungmetaller och andra föroreningar varken till Sollentunamagasinet eller till Norrviken.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Synpunkt: Endast massor med en föroreningshalt som inte kan ge upphov till högre föroreningskoncentrationer i lakvatten än vad som följer av dricksvattenföreskrifterna (för närvarande LIVSFS 2017:2), samt avseende PFAS, för närvarande föreslagna riktvärden för känslig markanvändning enligt SGI, får användas för anläggningsändamål inom området. Beakta även sulfidhalten i massorna.

Kommentar: Detta regleras inte i översiktsplanen.

Synpunkt: Det är viktigt att Sollentunamagasinet goda kvantitativa och kvalitativa status bibehålls för framtiden. Det innebär att översiktsplanen bör utformas mot detaljerat underlag om grundvattenbildning och risker med planens påverkan på grundvattenkvaliteten.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Synpunkt: Utredning av förorenad mark behöver genomföras klart i området. Särskilt förekomst och risk för läckage av PFAS behöver undersökas och åtgärdas vid behov så att utläckage av föroreningar som PFAS minimeras till vattentäkten.

Kommentar: Detta görs vid kända källor, till exempel vid nedlagda brandstationen.

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 48 av 101

Synpunkt: Åtgärdstakten för att minimera läckage av dricksvatten bör hållas hög på kommunens ledningsnät och är viktigt för att uppnå en hållbar dricksvattenförbrukning.

Kommentar: Detta regleras inte i översiktsplanen utan i vattenplanen via åtgärd om att ta fram förnyelseplaner.

Synpunkt: Riktlinjer för hållbar dricksvattenförbrukning bör följas upp med aktiviteter och en handlingsplan tas fram, vilket med fördel kan lyftas inom översiktsplanen. Tillgång till och planerat bruk av tekniskt vatten kan vara en del av handlingsplanen.

Skapa incitament för fastighetsägare att installera tankar för att samla regnvatten för bevattningsbehov vid nybyggnation.

Kommentar: Översiktsplanen är inte bindande. Det är först när en detaljplan tas fram (i enlighet med översiktsplanen) som det blir juridiskt bindande.

Täby kommun

Synpunkt: Täby kommun vill betona vikten av samverkan mellan kommunerna när det gäller vattenfrågor för att klara miljö kvalitetsnormerna då påverkansområdena går över kommungränserna, som exempelvis vid Rösjön. Samarbetet är etablerat genom Oxunda vattensamverkan.

Kommentar: Sollentuna ser ömsesidigt positivt till samverkan vilket redogörs för i översiktsplanen.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: Vad avses där med ”Verksamhetsområde för dagvatten”?

Kommentar: Verksamhetsområde för dagvatten beskrivs under rubriken vatten och avlopp.

Privatpersoner

Synpunkt: En badbrygga vid båtklubben vid Edsviken vore trevligt.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 49 av 101

Kommentar: Noteras men är lågt prioriterad eftersom det finns fyra badplatser i Edsviken och vi generellt vill minska antalet bryggor i Edsviken.

Synpunkt: Otydligt i planen hur vattentäkter ska syddas.

Kommentar: De främsta medlen är skyddsföreskrifterna och arbete mot att nå miljökvalitetsnormer i våra sjöar och vattendrag.

Synpunkt: Planen borde innehålla plan för riskscenarier om dricksvatten från Mälaren inte skulle kunna brukas.

Kommentar: Det tas upp i vattenplanen och nödvattenplanen.

Synpunkt: Sid 38: Påverkan och hot mot yt- och grundvatten: Mål borde införas att tills 2040 måste biologisk mångfald återställas i Edsviken. Planer för att ta bort o rena källor till förorening bör beskrivas. Texten beskriver nuläget och problematiken men inte mål 2040 och vägen dit. Ett exempel är att rena dagvatten innan det rinner ut i Edsviken eller restriktioner för användning av giftiga båtbottnfärger etableras inom kommunens vatten.

Kommentar: Det tas upp i vattenplanen och har förtydligats i översiktsplanen.

Synpunkt: Sid. 39: Skydd av grundvattnet i Stockholmsåsen: Det bör vara ett krav att bevara kommunens grundvattentäkter från exploatering.

Kommentar: Själva täkterna kommer inte påverkas av exploatering men grundvattenmagasin i vilka täkterna ligger kommer påverkas. Det gör det även idag eftersom magasinerna ligger under hela kommunen i nord-sydlig riktning utmed E4 och järnvägen, där även den mesta bebyggelsen finns. Däremot ska vi bygga på ett sett som minimerar risken för grundvattenmagasinen, särskilt inom skyddsområde.

Synpunkt: Sid 40 Riktlinjer vatten: Dagvatten som uppstår på kvartersmark ska alltid hanteras tas hand om o renas på kvartersmark. Detta bör vara en riktlinje. Vid nyexploatering bör inte dagvattenvolymer öka.

Kommentar: I befintlig bebyggelse kan inte dessa krav ställas enligt nu gällande lagstiftning. Vid framtagande av nya detaljplaner är detta

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 50 av 101

målsättningen men enligt lagen om allmänna vattentjänster kan sådant krav inte formellt ställas inom verksamhetsområde för dagvatten.

Se kommunens dagvattenpolicy och vattenplan.

Synpunkt: Sid 40: Riktlinjer vatten: Satta miljönormer ska nås, annars är miljönormen felaktig. Skrivelsen att åtgärder ska sättas in i de fall det är möjligt bör tas bort ur planen. Det är alltid möjligt att följa miljönormen, men exploateringen måste däremot anpassas.

Kommentar: Det är inte en självklarhet att satta miljö kvalitetsnormer kan nås, dels p.g.a. långlivade föroreningar som är svåra att källspåra eller sanera, dels eftersom status till stor del beror på historiska verksamheter och befintlig bebyggelse. Vid exploatering ställs krav som motsvarar uppfyllnad av miljö kvalitetsnormer.

Synpunkt: Sid 40 Riktlinjer vatten: För att återställa biologisk mångfald i Edsviken fram till 2040 kan rening av dagvatten kräva ombyggnad även för befintlig bebyggelse. Detta bör beskrivas under riktlinjer.

Kommentar: Ny riktlinje har lagts till för att förtydliga markbehov för dagvattendammar utmed Edsvikens strand för att rena dagvatten från befintlig bebyggelse.

Synpunkt: Sid 80 Edsberg och Väsjön: Krav bör ställas att dagvattnet tas hand om inom respektive kvartersmark.

Kommentar: Det är en målsättning inom alla exploateringsprojekt men enligt lagen om allmänna vattentjänster kan sådant krav inte ställas inom verksamhetsområde för dagvatten.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen

Synpunkt: Länsstyrelsen kan utifrån befintligt underlag inte fullt ut bedöma planförslagets konsekvenser kopplat till översvämningsrisk. Kommunen bör komplettera översiktsplanen med en bedömning avseende eventuella konsekvenser för kommunens utvecklingsområden till följd av översvämning samt hur dessa ska hanteras. På så sätt kan översiktsplanen

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 51 av 101

vara ett tydligare stöd i efterföljande detaljplanering. Kommunen har sedan samrådsskedet kompletterat översiktsplanen med ett utdrag ur kommunens skyfallskartering. Kartunderlaget är dock svårtytt och det framgår inte om det finns några konflikter mellan ytor som kan komma att översvämmas och kommunens planerade utvecklingsområden.

Kommunens riktlinjer för klimatanpassning bör vidare kompletteras med en redovisning gällande vikten av att framkomlighet för räddningstjänst och andra blåljusaktörer kan säkerställas vid översvämning av vägar och intill bebyggelse som kan vara svår att evakuera.

Kommentar: Översiktsplanen har förtydligats med en kommuntäckande karta över utförd skyfallskartering (2014), för en indikation om var översvämningsproblematik förekommer. En sammanvägd helhetsbild har dock ännu inte sammanställts. Kommunstyrelsen har fattat ett beslut om att ta fram en plan för hantering av risker förknippade med skyfall och översvämning från sjöar och vattendrag och ett flertal förbättrade planeringsunderlag väntas bli följden av detta arbete. Den konsekvensanalys Länsstyrelsen efterfrågar blir även det en del av resultatet med denna plan för riskhantering. Arbetet pågår kontinuerligt med områdesspecifika analyser av problematiken, ex har fördjupade analyser tagits fram för stadsutvecklingsområdena Väsjön, Helenelund och Södra Häggvik.

Kommunen vill dock framhålla vikten av ett platsspecifikt angreppssätt där kvalitetssäkring av underlagsdata (aktualitet och detaljering) är av stor vikt för att säkerställa en korrekt riskanalys och klok kanalisering av resurser.

Efterfrågad riktlinje gällande framkomlighet har införts.

Klimatnämnden

Synpunkt: Klimatnämnden önskar att till nästa ÖP eller med kompletterande dokument i den rullande planeringen se att arbetet med kommunens klimatbudget och klimatanpassning integreras tydligare med kommunens utvecklingsplaner för mark och vattenanvändningen.

Kapitlet om klimatpåverkan och klimatanpassning får gärna utökas med information och ställningstagande om planering med koppling till värmeböljor och behov av skuggning. Översiktsplanen kan beskriva det nya uppdraget kring översvämningsrisker och den nulägesanalys som togs i KS i juni.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 52 av 101

Omformulera riktlinjen om klimatpåverkan. Exempelvis så här:

Bebyggelsens klimatpåverkan behöver begränsas genom att återanvända och välja hållbara material, använda energieffektiva lösningar samt att värna kolinlagring och kollager i växtlighet och i marken.

Kommentar: Texten har förtydligats avseende skuggningsbehov i avsnittet om planering för ändrat klimat. Planeringsprincip för detta återfinns i avsnittet om natur och grönområden.

Riktlinjen har förtydligats i enlighet med klimatnämndens förslag. (Se även kommentar till Länsstyrelsens synpunkter)

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: På kartan under rubriken *Översvämningar* på sid 43 saknas information om vilken del av Sollentuna som visas på kartan. Det går inte att orientera sig i kartan.

Förutom att Översiktsplanen (ÖP) redovisar huvuddragen i mark- och vattenanvändningen och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras bör det nämnas hur den bebyggda miljön ska bidra till en lägre klimatpåverkan än i dag eftersom jordens uppvärmning måste minska. I miljöpolicyen 2014 anges att Sollentuna kommun ska vara den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser. Det bör anges i Översiktsplanen hur kommunen avser att åstadkomma detta.

Det vore lämpligt att nämna kopplingar mellan Översiktsplanen och energiplanen.

Kommunens inställning bör vara att klimatpåverkan ska bli så liten som möjlig i all kommande byggnation.

Exempelvis bör höga klimatkrav ställas redan i samband med markanvisnings- och markförsäljningstävlingar. Även krav på ny teknik ska kunna ställas. Verksamhetens och byggnaders klimatpåverkan ska vara överordnad ekonomisk vinning vid försäljning.

Kommunen bör ställa krav på att alla kommersiella fastigheter förses med antingen solpaneler eller gröna tak.

Kommunen bör också arbeta mot att ställa krav på att byggnader används mer effektivt än idag. Vissa typer av lokaler bör kunna nyttjas även den tid de idag står tomma.

Kommunen ska hålla sig à jour med ny forskning/ny teknik vad gäller åtgärder för att dämpa den globala uppvärmningen.

Kommentar: Flera av synpunkterna behöver hanteras på annat sätt än genom översiktsplanen.

Kartmaterialet om översvämning har omarbetats.

Med översiktsplanens fokus på bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen, hållbara transporter och att värdefulla natur- och kulturmiljöer värnas styr den mot en hållbar utveckling. Det är främst genom att dra upp riktlinjerna för den övergripande markanvändningen som översiktsplanen skapar förutsättningar för en hållbar utveckling och skapar förutsättningar att nå målet om klimatneutralitet. Planen styr inte bebyggelsens utformning, men rymmer ändå ett antal riktlinjer åtgärder som syftar till att reducera utsläppen av växthusgaser.

Samhällsbyggnadsnämnden

Synpunkt: Översiktsplanens avsnitt om översvämningar kan förtydligas. Kartan redovisar översvämningrisker förknippade med ökade flöden i vattendrag, kring sjöar och havsvikar. Men den kommuntäckande skyfallskarтерingen visar att risk för allvarlig översvämning även finns på många andra platser i kommunen. Presentationen bör förbättras så att kartan inte uppfattas som ett sammanfattat ställningstagande kring var de viktigaste riskerna finns.

Nämnden ser positivt på att utredningar och planeringsunderlag vad gäller översvämningar från höga flöden och skyfall analyseras vidare utifrån risksynpunkt enligt uppdraget i kommunstyrelsen i juni 2021. De nuvarande planeringsunderlagens skilda karaktär och kriterier försvårar en samlad bedömning av var allvarlig risk föreligger och var risken är mer hanterbar.

Kommentar: Texten och kartmaterialet i avsnittet om översvämningar har förtydligats.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: Sid 43, *Översvämningar* I texten beskrivs flera olika modeller och rekommendationer, som bland annat ett beräknat teoretiskt värsta scenario för höga flöden i sjöar och vattendrag. Resultaten är hämtade från

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 54 av 101

en beräkningsmodell vars syfte är att *belysa risker vid dammbrott, då extra säkerhetsmarginaler önskas* och vidare noteras att *några sådana dammanläggningar inte finns i Sollentuna*. Vi hänger inte med i resonemanget och ser gärna ett förtydligande kring hur dessa beräkningsresultat är tillämpbara för vattendrag i Sollentuna.

Kommentar: Beräknat högsta flöde ligger till grund för en del av Länsstyrelsen rekommendationer för hantering av översvänningsrisker. Därför förklarar vi i texten att det inte är helt tillämbart i Sollentuna eftersom beräkningarna är gjorda utifrån andra förutsättningar än vad som finns i kommunen. Vid kommande riskbedömningar och prioriteringar av riskavhjälpande åtgärder är det viktigt att utgå från en sammanvägd helhetsbild där olika typer av översvänningsrisker beaktas.

Synpunkt: Sid 45, *Klimatanpassning* Pågående utredning och detaljplan för området vid Jästfabriken kv Rankan. Det är översvänningsrisk där stor hänsyn måste tas på det området så att ledningsstråken planeras att ligga på det området som kommer vara torrt. Finns också en anslutning mot Käppala där. Det är viktigt att säkra att vatten inte kommer fel om man tar bort åsen som skiljer Norrviken ”sjön” mot Norrviksleden.

Kommentar: Det pågår ett programarbete för Rankan och avstämningar med SEOM sker löpande så det finns goda förutsättningar att tillsammans hitta lösningar i tidigt skede.

Naturskyddsföreningen

Synpunkt: Större dagvattenavledningsvägar bör utformas som öppen avledning med ekologiska mervärden. Läget av stråk bör identifieras och läggas in i kartan tillhörande översiktsplanen.

Kommentar: Då kommunen i stor utsträckning redan består av en bebyggd stadsmiljö är omvandling till öppen avledning svår att verkställa i praktiken. Kommande arbeten med förbättrat planeringsunderlag för klimatanpassning och riskavvärjning kommer att förbättra förutsättningarna att väva in denna typ av insatser vid större stadsmiljöomvandlingar. Planering och utbyggnad av öppna dagvattenlösningar som integrerar rening, fördröjning och skyfallshantering pågår bland annat i utvecklingsområdena Väsjön och

Häggvik.

Synpunkt: Naturskyddsföreningen har synpunkter på antaganden som gjorts i den modellberäkning som konsulter gjort för kommunens översämningsutredning.

Kommentar: Kommunen kommer att analysera modellen och resultatet i det fortsatta arbetet med klimatanpassning.

Privatpersoner

Synpunkt: Översvämningar vid skyfall så kallade 10-årsregn kan förekomma redan idag i låglänta lägen i kommunens tätorter och det är dessa skyfall som kommer tätare nu ju mer koldioxid det kommer ut i luften. Vid förtätad bebyggelse kommer översvämningarna bli mer omfattande. Man anser att det ska gå att klara på något sätt. Men hur går det vid 100-års regn? Hur långt bort ligger de?

Jag anser att redan innan kommunen har detaljplanerna klara för den nya förtätade bebyggelsen skulle man göra en riktig stadsdelsplan där man värderat all mark både åt kommunen och kringboende och nytillkommande, när de finns. Man skulle värdera vilka ekosystemtjänster marken ger boende omkring eller om den kan behövas som fördröjnings-yta vid rening av regnvatten eller som reningsdammar. Som det nu är har mark och träd i kommunens ägo inget värde.

Kommentar: Arbeta med identifiering och åtgärdande av översvämningrisker pågår. Kartering av effekterna av såväl ett framtida 10-årsregn som 100års-regn har utförts. Kartmaterialet i översiktsplanen har uppdaterats för att bättre spegla dagens kunskapsnivå.

En kartering av olika ytors ekosystemtjänster har utförts, vilken man kan ta del av genom kommunens plan för urban grönstruktur som finns tillgänglig på nätet. Den utgör planeringsunderlag för översiktsplanen och hänvisning till den finns bland annat från avsnittet Grönområden, natur.

Samhällsservice

Kultur- och fritidsnämnden

Synpunkt: Kultur- och fritidsnämnden är positiv till att näridrottsplatser omnämns i översiktsplanen men formuleringen ”Skolidrott och spontanidrott bör tillgodoses med s.k. näridrottsplatser.” på sida 24 är otydlig. En mer lämplig formulering är exempelvis ”Näridrottsplatser kan utgöra ett komplement till anläggningar för organiserad verksamhet och planeras med fördel på eller i anslutning till skolor för att tillgodose behov inom skolidrott och spontanidrott”.

Näridrottsplatser omnämns även under rubriken ”Riktlinjer bostadsbyggande och samhällsservice” på samma sida och här bör texten ändras till förslagsvis ”Näridrottsplatser för skolidrott och spontanidrott bör med fördel utvecklas i de kommundelar där nya skolor planeras” för att bättre harmonisera med övrig text.

Formuleringen ”Samtidigt är idrotten idag organiserad från tidiga år och behovet av moderna anläggningar för föreningsdrivna aktiviteter är stort” skulle även kunna utgå för att istället komplettera styckets sista mening på sida 24 med kursivt markerad text ”I takt med en ökande befolkning kommer efterfrågan öka även på större idrottsanläggningar för föreningsdrivna aktiviteter som exempelvis simhall, ishall eller ridanläggningar.”

Kommentar: Texten har ändrats i enlighet med förslag.

Synpunkt: Kultur- och fritidsnämnden anser att det redan i planeringskedet av ett nytt område är viktigt göra en analys av vilka behov av anläggningar, ytor och lokaler för idrott, kultur och fritid som kan komma att uppstå. Analysen bör genomföras i dialog med berörda kontor och verksamheter. Speciellt viktigt i områden där man ser behov av skolor och förskolor. I avsnittet gällande Kommunal service på sidan 23 efterfrågas därför en utveckling av formuleringen nedan, där även analys av behovet för idrottsanläggningar och kulturlokaler inkluderas. ”I varje detaljplan som genererar möjligheter att bygga bostäder ska tillräckliga utbyggnadsmöjligheter för förskolor och skolor behandlas. Behovet ska beskrivas och om det bedöms nödvändigt ska förutsättningar skapas, i detaljplan och överenskommelser, för att lämpliga lokaler ska kunna uppföras.” Vid utveckling av nya områden som exempelvis i södra Häggvik

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 57 av 101

är det därmed viktigt att redan i planeringsstadiet inkludera en analys av behovet av anläggningar, platser och lokaler för kultur, idrott och fritid inom området. Kultur- och fritidsnämnden förordar därför att detta tydliggörs inte minst i skrivelsen om södra Häggviks utveckling. Följande formulering på sidan 76 föreslås därför kompletteras med kursivt markerad text ”Detta kräver att platser planeras för grundskola, parker, idrott-, kultur- och fritidsanläggningar, en förstärkt teknisk försörjning m.m. Kultur- och fritidsnämnden anser att det i granskningsförslaget av översiktsplanen även saknas resonemang gällande sam användning av lokaler för att effektivisera lokal användningen och på så sätt även behovet av ytor. Detta kan med fördel inkluderas i den tidiga analysen av plats- och lokalbehov.

Kommentar: Behovet av förskola, skola, idrottsplats med mera behöver uppmärksammas vid varje planläggning. Men det är sällan möjligt att tillgodose behovet inom den plan som tas fram. Frågan uppmärksammas i varje plan som tas fram och behovet kanaliseras till den etablerade lokalansaffningsprocessen.

Synpunkt: Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att vikten av idrottsplatser och nära spontanidrott, motionsspår och Edsvik påvisas genom egna stycken. Nämnden ställer sig dock frågande till avsaknaden under detta kapitel av vikten av kultur i olika form. Det bör därför på sidan 23 läggas till ett avsnitt om kultur där behovet för mötesplatser, arenor, bibliotek och liknande i både nuvarande kommundelar och framtida kommunområden lyfts. Ett förslag på formulering av ett sådant stycke är ”Tillgången på lokaler för olika typer av kultur ska beaktas vid planläggning. Detta kan handla om till exempel bibliotek, föreningslokaler, utställningslokaler, fritidsgårdar, kulturskola, scener och lokaler för eget skapande. Lokalerna bör vara flexibla i sin funktion och användning och det ska möjliggöra ett stort utbud av kulturaktiviteter för alla åldrar, i hela kommunen.”

Kultur- och fritidsnämnden anser att biblioteken och dess viktiga samhällsfunktion bör tydliggöras i översiktsplanen. Bibliotek nämns totalt en gång, då i samband med trygg och socialt inkluderande stadsbyggnad på sidan 16. Biblioteken är viktiga att belysa både som en del av ungas fritid men också för att lyfta dess funktion som isoleringsbrytande verksamhet för främst äldre och människor som lär känna det svenska samhället och etablera sig.

Vid nybyggnation av skolor bör även lokal för skolbibliotek finnas med redan i planläggningen av dessa. Ett skolbibliotek kan dessutom med fördel

efter skoltid användas som ett mer öppet folkbibliotek. Det är både en möjlighet till effektiv lokalanvändning samt bidrar till att ytterligare tillgängliggöra biblioteken.

Kommentar: Texten har kompletterats enligt förslaget. Ett nytt stycke om kulturlokaler har lagts till i avsnittet om bostadsbyggande och samhällsservice.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: Placering av befintliga och planerade skolor och förskolor saknas i kartorna.

Kommentar: Lämpliga platser för de skolor som kan behövas i framtiden är inte identifierade. Det betyder att inom de olika stadsutvecklingsområdena behöver frågan om plats för skolor vara med tidigt i planeringen. Ett exempel på detta är den planläggning för skola invid Stinsen i Södra Häggvik.

Synpunkt: Fotbollsplaner, idrottsverksamheter utomhus och skolgårdar ska planeras så att de inte ligger för nära bostadsområden och på så sätt riskera att störa de närboende med höga ljudnivåer.

Kommentar: Näridrott behöver ligga inom nära avstånd till bostäder. Störningsrisken behöver vägas in.

Socialnämnden

Synpunkt: På sidan 22 presenteras ”Långsiktig bostadsförsörjning”. Här framgår bland annat behovet av markplanering för hyreslägenheter och bostadsrätter i syfte att skapa en långsiktig bostadsförsörjning. I översiktsplanen har man beaktat kapitalsvaga invånares svårighet att komma in på bostadsmarknaden, vilket skulle kunna underlättas genom hyresrätter. Socialkontoret anser att det är mycket positivt att man beaktat dessa grupper svårigheter till långsiktig bostadsförsörjning och att man även på sidan 9 beaktat behovet och svårigheten med att bygga bra bostäder till alla, särskilt för de grupper som inte kan efterfråga bostäder på ordinarie bostadsmarknad. Socialkontoret anser dock att man på sidan 22 i fråga om långsiktig bostadsförsörjning och dess planering, bör tillägga att man vid

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 59 av 101

planering av nyproduktioner bör ta hänsyn till dessa målgrupper samt bedöma ifall dessa ska utgöras av särskilda boenden. Kontoret har i nuläget inga planer på utbyggnad gällande vård, men fortsatt arbete görs i form av lägenheter som boendialternativ.

Kommentar: Översiktsplanen kommer att kompletteras med uppdaterade riktlinjer för bostadsförsörjning som kommer att ta upp dessa frågor. Det finns beslut tagna i kommunen om att 10 % av nyproducerade lägenheter ska kunna förmedlas för sociala behov.

Utbildningsnämnden

Synpunkt: Utbildningsnämnden är positiva till att näridrottsplatsers omnämns men tycker att formuleringen ”Skolidrott och spontanidrott bör tillgodoses med s.k. näridrottsplatser.” på sida 24 är något otydlig. En mer lämplig formulering är ex ”Näridrottsplatser kan utgöra ett komplement till anläggningar för organiserad verksamhet och planeras med fördel på eller i anslutning till skolor för att tillgodose ex behov inom skolidrott och spontanidrott”. Formuleringen finns även med under rubriken ”Riktlinjer bostadsbyggande och samhällsservice” och kan där ändras till ”Näridrottsplatser för skolidrott och spontanidrott bör med fördel utvecklas i ex de kommundelar där nya skolor planeras” för att bättre harmoniera med den andra texten.

Kommentar: Texten har ändrats enligt förslaget.

Vård- och omsorgsnämnden

Synpunkt: Vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till kommunstyrelsens förslag på ny översiktsplan. Nämnden anser att det är särskilt positivt att översiktsplanen har tagit nämndens samrådsyttrande i beaktande och lyft äldres och funktionsnedsattas behov på ett mer tillfredsställande sätt. Nämnden har i tidigare skede även lyft att antalet äldre i Sollentuna kommer att öka de kommande tio åren, särskilt när det gäller gruppen 80 år och äldre. Detta kommer med störst sannolikhet resultera i ett ökat behov av särskilda boenden i kommunen. Nämnden är positiv till att tidigare inlämnade synpunkter har beaktats och inarbetats i granskningsversionen av översiktsplanen.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 60 av 101

Kommentar: I det kommande arbetet med riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning kommer detta att uppmärksammas. Detta är dessutom en fråga som bevakas inom kommunens ordinarie lokalförsörjningsprocesser.

Sollentuna Volley

Synpunkt: Sollentuna Volleybollklubb har studerat Översiktsplanen för Sollentuna 2040 och har synpunkter på visionen för idrottsanläggningar. I stycket ”Idrottsplatser och nära spontanidrott” (sid 24) noterar vi att ni korrekt beskriver situationen kring spontanidrott och att ”behovet av moderna anläggningar för föreningsdrivna aktiviteter är stort”, vilket vi bara kan hålla med om. Därför blir vi besvikna att ambitionsnivån inte är högre än att man ska ”bevaka framtida behov”. Här saknar vi en vision.

En övergripande vision borde snarare vara att ”stimulera kommuninvånarnas intresse att utöva sport och idrott genom fortsatta investeringar i anläggningar för både inomhus- och utomhus bruk”.

Mer specifikt, Sollentuna VK anser att vi idag har för få idrottsanläggningar. För att hantera detta problem måste de befintliga anläggningarna användas fram till kl 23, vilket är väldigt sent för studerande och förvärvsarbetande ungdomar och vuxna. Kommunen bör i sin vision därför inkludera att man, förutom att rusta upp de äldre hallarna och bygga fler i anslutning till skolor, bör planera för en större arena med minst fyra planer så vi kan sätta Sollentuna på kartan genom att kunna arrangera större tävlingar även för inomhussporter. Sollentuna VK deltar gärna i planeringen av en sådan arena.

Kommentar: Se svaret på kultur och fritidsnämndens yttrande.

Privatpersoner

Synpunkt: Planen anger inga platser för det platsbehov för kommunal service som kommer att uppstå till 2040 om befolkningen växer som prognosticerat.

Idrottsanläggningar som simhall och idrottshallar är underdimensionerat redan med dagens befolkning. Det saknas platser för scenkonst i kommunen, ett kulturhus behövs.

Kommentar: Se svaret på miljö- och byggnadsnämndens, socialnämndens, kultur och fritidsnämndens yttranden. Den etablerade processen för att

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 61 av 101

hantera lokalbehov är etablerad inom kommunen. Synpunkten delges kommunens lokalberedningsgrupp.

Kulturmiljö och fornlämningar

Region Stockholm

Synpunkt: Region Stockholm är positiv till att översiktsplanen genomgående lyfter fram såväl natur- som kulturmiljöer och att kommunen värderar betydelsen av god bebyggd miljö högt. Region Stockholm ställer sig positiv till hur kommunen avser hantera äldre villaområden men vill samtidigt lyfta fram de kulturhistoriska värden som finns hos andra typer av bostadsmiljöer, så som till exempel stora inslag av grönska. Dessa värden riskerar att inte beaktas i samma utsträckning vid förtätning. Region Stockholm föreslår även att planen tydligare lyfter fram kulturmiljövärden som en resurs att beakta och tillvarata i stadsutvecklingen, vilket är i linje med RUF 2050.

Kommentar: Påpekandet är viktigt, men är främst en fråga i detaljplaneskedet.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: I kapitel om *Allmänna intressen- Kulturmiljö* på sid 28. I riktlinjernas punkt 2 bör det förtydligas att riktlinjerna om tomtstorlek gäller för ”villaområden” som omfattas av kulturmiljöplan.

Kommentar: Riktlinjen har kompletterats enligt förslaget.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: Kulturmiljövärden ska skyddas mellan sjöarna Rösjön och Fjäturen, vilket är av stor betydelse, särskilt som området kraftigt naggas i kanten av exploateringen vid Väsjön. Även Fjäturens västra strand med bebyggelse (Norrstätta gård) borde omfattas av skydd för kulturmiljövärden.

Kommentar: Området ingår i naturreservatet för Rösjöskogen och riksintresset för Skålhamravägen. I översiktsplanen är det ett grönområde.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 62 av 101

Synpunkt: Det inringade området Landskapsbildskydd runt Sollentuna kyrka bör omfatta även Sollentunaholms park. Skydd för landskapsbilden bör omfatta även områdena Edsbergs slottspark, Bög-Väsby, Landsnora-Rösjön, Vaxmora torp och området norr om sjön Ravalen.

Kommentar: Förordnanden om landskapsbildskydd inrättades med stöd av Naturvårdslagen, som ersatts av Miljöbalken. Därför kan inte Naturvårdslagen åberopas för att inrätta nya landskapsbildskydd. Men enligt övergångsbestämmelserna till 7 kap miljöbalken fortsätter de landskapsbildskydden som förordnats att gälla intill dess att länsstyrelsen förordnar något annat.

Teknisk försörjning och infrastruktur

Brandkåren Attunda

Synpunkt: Brandkåren Attunda föreslår att tillgången till brandvatten tas upp i översiktsplanen. Här är det viktigt att det finns en röd tråd i kommunens arbete för att det till slut när byggnaderna står på plats finns ett utbyggt brandpostnät. Detta är en grundläggande förutsättning för räddningstjänstens arbete med brandsläckning/livräddning, vilket måste hanteras tidigt i planarbeten och föreslås därför finnas med i översiktsplanen.

Brandvattenförsörjningen kan alltid utgöras med så kallat konventionellt system som utgörs av brandposter med vissa avstånd från varandra. Detta under förutsättning att tillräckligt tryck och flöde kan åstadkommas.

Maximalt avstånd mellan brandpost och uppställningsplats för räddningstjänstens fordon får inte överskridas.

För bostadshus med högst fyra våningar (ej radhus) kan brandvattenförsörjningen under vissa förutsättningar även tillgodoses med så kallat alternativt system. Detta bygger på att brandvatten hämtas med räddningstjänstens tankbilar från brandposter i närheten. Tillämpning och utformning av alternativt system ska ske i samråd med Brandkåren Attunda. Mer information finns i Brandkåren Attundas riktlinjer för brandvattenförsörjning.

Kommentar: Översiktsplanen kompletteras med att brandvatten behöver tillgodoses samordnat med försörjningen med vatten och avlopp.

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 63 av 101

Synpunkt: Vi ser vi också en trend för 2-1 filer på lokalgator vilket öka trafiktätheten och därmed också känsligheten för om exempelvis en buss får problem på en bussficka som omfattar båda körfälten. Här önskar vi att blåljusorganisationers framkomlighet eller alternativ framkomlighet även finns med i funderingarna kring framtidens lösningar. Mer information finns i Brandkåren Attundas vägledning för utrymning med räddningstjänstens stegutrustning.

Kommentar: Behovet av att beakta blåljusorganisationers framkomlighet behöver vägas in i detaljplaneskedet och genomförandet av detaljplanerna. Sollentuna kommun för gärna vidare dialog om framkomlighet för blåljustrafik.

Post- och telestyrelsen

Synpunkt: En robust och välutbyggd IT-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. It är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl fungerande och utbyggd IT-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte IT-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Kommentar: Detta är en viktig fråga som omhändertas på annat sätt än genom översiktsplanen. Frågan bevakas särskilt inom SEOM.

Klimatnämnden

Synpunkt: Tilläggförslag i översiktsplanen.

Text om återbruk av byggmaterial, förslagsvis denna text:

”Återbrukat byggmaterial och byggdetaljer minskar miljö- och klimatpåverkan samtidigt som det tillför kulturella värden vid

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 64 av 101

nybyggnation. Omhändertagande av material vid rivning och återbruk ska underlättas.”

En riktlinje om återbruk av byggmaterial, förslagsvis denna:

”Återbruk av byggmaterial ska uppmuntras och underlättas, till exempel genom att ytor för mellanlagring av material avsätts.”

En riktlinje om hantering av schaktmassor:

”För att undvika onödiga transporter bör schaktmassor vid byggnation hanteras lokalt, om det är möjligt utan stor olägenhet för närområdet.”

Kommentar: Riktlinjer har kompletterats i stort i linje med förslaget.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: Det bör finnas ett system för återanvändning av byggnadsmaterial vid rivning.

Kommentar: Hur systemet bör se ut hanteras inte i översiktsplanen. Det behöver involvera fler än kommunen. Däremot uppmärksammar planen behovet av återbruk. Se kommentaren till klimatnämndens yttrande.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: Sid 48, *Trafikbuller* Under rubriken *Trafikbuller* på sid 48 påtalas att den förtätning av Sollentuna som pågår riskerar att leda till ökat buller från transporter. Vill vi här belysa möjligheten att planera avfallshämtning i utkanten av bostadsområden för minskat buller. Detta skulle även främja gemensamma insamlingsplatser för avfall. Med den förtätning som sker idag i Sollentuna bör även för kommunen nya lösningar utredas, som till exempel sopsug.

Kommentar: Denna fråga har mer med insamlingssystem att göra än trafikbuller och kommenteras nedan.

Synpunkt: Sid 61, *Teknisk försörjning* Under delen *Teknisk försörjning* saknas ett tydligt stycke om Fjärrvärme och fjärrkyla. Fjärrvärmenätet är väl utbyggt i kommunen och säkerställer en trygg och hållbar värmeleverans till flertalet av flerbostadshus och företag i Sollentuna kommun.

Fjärrvärmenätet är en möjliggörare för att ta tillvara spillvärme i kommunen istället för att släppa ut värmen. SEOM driver ett målmedvetet arbete med att öka andelen spillvärme och minska nätförlusterna samt därigenom få en

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 65 av 101

ännu mer hållbar värmelösning i kommunen. I kommunen produceras också fjärrkyla med en mycket resurseffektiv lösning där vatten från Edsviken och en akvifär används och där överskottsvärme från kylmaskiner tas tillvara och distribueras ut till värmekunder. SEOM ser gärna att detta lyfts fram. SEOM föreslår att avsnittet om ”Effektiv energianvändning delas upp i två avsnitt” Ett avsnitt med rubriken ”Värme och kyla försörjning” för att harmonisera med avsnittet om ”Elförsörjning” och ett avsnitt med rubriken ”Effektiv energianvändning”. SEOM bistår gärna om så önskas i framtagandet av dessa två avsnitt vilket blir naturligt då vi lett arbetet med Energiplanen.

Kommentar: Texten i översiktsplanen disponeras om efter SEOMs förslag. Under den nya rubriken effektiv värme- och kylförsörjning tydliggörs att ”SEOM driver ett målmedvetet arbete med att öka andelen spillvärme i fjärrvärmennätet och minska nätförlusterna för att uppnå en mer miljö- och resurseffektiv värmelösning. Exempelvis tas överskottsvärme från kylmaskiner tillvara för att distribueras ut till värmekunder. Dessutom produceras fjärrkyla genom att vatten från Edsviken pumpas upp i ett slutet system där åsen används som kylager.”

Synpunkt: Sid 62, *Cirkulär resurs- och avfallshantering* Under rubriken *cirkulär resurs- och avfallshantering* är ansvarsfördelningen mellan kommunen, Sörab och SEOM felaktigt beskriven.

Förslag till ny text: ”Sollentuna Energi och Miljö AB (SEOM) ansvarar på uppdrag av kommunen för insamling och omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar enligt miljöbalken. Sollentuna kommun är delägare i det kommunala avfallsbolaget Sörab, vilka ansvarar för behandling av insamlat avfall samt för drift av återvinningscentraler, returparker och omlastnings- och mottagningsstationer.

Sollentunas mål för avfallshanteringen finns sammanställda i kommunens avfallsplan, vilken är gemensam för samtliga kommuner inom SÖRAB-regionen (undantaget Stockholm).

Den övergripande målsättningen för avfallshantering framöver är att skapa cirkulära material- och avfallsflöden för minskad resursanvändning. För att få till stånd cirkulära avfallsflöden är en grundförutsättning att det avsätts tillräckligt med yta för sortering av avfall, återvinning och återbruk i samhällsplaneringen, både inom fastigheter men även på allmänna ytor. Yta behöver även avsättas för mellanlagring av bygg- och rivningsmassor för

ökad återanvändning av dessa.”

Kommentar: Texten har ändrats i enlighet med förslag. Angående ytor för mellanlagring tas det upp till viss del upp i en riktlinje för bebyggelse. ”Återbruk av byggmaterial ska uppmuntras och underlättas. Schaktmassor ska i möjligast mån hanteras lokalt.”

Synpunkt: Sid 62, *plats för återbruk och återvinning* SEOM är positiv till den redogörelse om plats för återbruk och återvinning som givits utrymme i översiktsplanen. En fråga som uppstår är dock vem som ska prioritera och bekosta bemannat återbruk och reparation. Målet behöver förtydligas med exempel.

Kommentar: Detta är en fråga som behöver studeras separat och inte föregripas i översiktsplanen.

Synpunkt: Sid 63, *Fastighetsnära insamling* Stycket under rubriken *fastighetsnära insamling* på sid 63 behöver skrivas om. Det är i dagsläget inte klart hur ansvaret för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall kommer att se ut då den förordning som utfärdades har återsänts till regeringen.

Förslag till ny text: ”Inom regleringen för insamling och återvinning av förpackningar sker inom de närmaste åren stora förändringar med syfte att öka servicenivån för invånarna och därmed återvinningsgraden på materialet. Regeringen har under hösten 2020 beslutat om nya tillfälliga bestämmelser (övergångsbestämmelser) för förpackningar, som bl.a. innebär att det from 1 januari 2023 krävs tillstånd att samla in förpackningar samt att det ska ske bostadsnära.

Samtidigt har en utredning tillsatts av regeringen för att bland annat föreslå nya bestämmelser för insamling och återvinning av förpackningar samt föreslå två miljö- och kostnadseffektiva alternativa insamlingssystem för att nå materialåtervinningsmålen; ett insamlingssystem där producenterna har det organisatoriska och ekonomiska ansvaret för insamlingen och ett insamlingssystem där kommunerna organiserar insamlingen men där kostnaderna täcks av producenterna.

Därtill har regeringen beslutat att producentansvaret för returpapper ska upphöra att gälla den 31 december 2021. Ansvaret för insamling och återvinning för returpappret läggs därmed på kommunerna from 1 januari

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 67 av 101

2022. Oavsett av vad dessa förändringar kommer att innebära i slutändan kvarstår behovet av att avsätta tillräckligt med yta för återvinningsbehållare, både på allmän plats men även inom bostadsfastigheter, för att möjliggöra för framtida insamlingssystem där även kvarternära insamling kan komma att aktualiseras. Kommunen behöver därför redan i planläggning av nya områden och bostäder säkerställa att tillräcklig yta för insamling av förpackningar och returpapper avsätts. Dessa ytor behöver vara tillgängliga för insamlade fordon.”

Kommentar: Texten har arbetats om.

Synpunkt: Sollentuna blir alltmer förtätat. Utifrån det kan det finnas behov att utreda en modernare och mer rationell avfallsinsamling. Vi vill aktualisera frågan om gemensamma insamlingsplatser, markbehållare och sopsug i nya områden. I de fall vi bygger för insamling enligt nuvarande system så vill vi återigen uppmärksamma de riktlinjer som finns för ytor för lastplatser och vändplaner för avfallsfordon.

Kommentar: Denna fråga behöver hanteras inom ramen för varje detaljplan.

Synpunkt: Sid 63, *Effektiv energianvändning* Fjärrvärmeproduktionen i Brista utvecklas ständigt till att vara så resurseffektiv som man kan vara. Senast är en ny sorteringsanläggning för att få bort all plast från förbränningen och återföra den till återvinning. Skall man kräva analysen av LCC där man ställer fjärrvärme mot andra uppvärmningsformer måste det finnas en metod som skall gälla vilket det inte finns. Därför bör denna mening strykas: *Det hindrar inte att varje projekt bör analyseras ur ett livscykelperspektiv för att avgöra vilket alternativ som är bäst.* Om fler stora byggnader skulle använda Fjärrvärme skulle detta medföra att det finns mer eleffekt som kan användas till annat än varmvatten och uppvärmning, till exempel laddning av elbilar.

Kommentar: Livscykelanalys är generellt en metod för att undvika suboptimering. Därför föreslås ingen ändring i översiktsplanetexten.

Naturskyddsföreningen

Synpunkt: Det bör i översiktsplanen läggas in plats för de regionala ledningar som kan behöva leda till respektive passera kommunen. Det är

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 68 av 101

inte osannolikt att det kommer att finnas ett framtida önskemål att sammanbinda t.ex. fjärrvärmenätet mellan Sollentuna och Täby, både för att kunna utnyttja värme från anläggningar vid Brista och Bro, samt för att skapa redundans i värmeförsörjningen. Om möjliga stråk planeras in är sannolikheten att de negativa konsekvenserna minskar. Och det gäller både i nordsydlig och östvästlig riktning.

Kommentar: Detta är en fråga som SEOM ansvarar för och inte behöver behandlas mer utförligt i översiktsplanen. Översiktsplanen hindrar inte att nya fjärrvärmeldningar byggs ut.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: Platser för återbruk och återvinning (s. 62) nämner Kronåsvägen, men bör också nämna Hagby i Täby, som har betydligt högre kapacitet.

Kommentar: Eftersom Hagby inte är ett markanspråk inom kommunen tas den inte upp i översiktsplanen. Däremot så omnämns SÖRAB för det samarbete kommunen har med grannkommuner kring avfallsfrågor.

Norrvatten

Synpunkt: Gällande Norrvattens huvudvattenledningar och ledningsrätter i området: Att placera byggnader i närheten av Norrvattens huvudledningar innebär en risk. Vid ett ledningsbrott kan stora vattenmängder komma att strömma ut med avsevärd kraft. Detta beroende på ledningarnas stora dimension, det höga vattentrycket och det faktum att det tar tid att stänga av en skadad ledning. Av säkerhetsskäl bör därför inga byggnader anläggas inom 10 m från huvudvattenledning, utan att behovet av skadebyggande åtgärder utreds.

När projektering påbörjas av kommande anläggningar, vägar och byggnader mm inom eller intill ledningsrättsområdet, skall Norrvatten kontaktas.

Generellt gäller att huvudvattenledningar ej får utsättas för vibrationer eller belastningar av arbetsmaskiner och transportfordon utan att förstärkningsåtgärder vidtas för ledningen.

Förändring genom uppfyllnad eller nedschaktning av nuvarande markprofil får ej ske utan Norrvattens godkännande.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 69 av 101

För arbeten som berör huvudvattenledningen enligt ovan erfordras avtal med Norrvatten om utförandet samt ett godkännande av bygghandlingar och ritningar.

Kommentar: Detta är en fråga som behöver bevakas i respektive detaljplan, som remitteras till de ledningsägare som berörs.

Skanova

Synpunkt: Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Kommentar: Synpunkten noteras, men föranleder inga ändringar i översiktsplanen.

Svenska kraftnät

Synpunkt: Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har tidigare lämnat synpunkter i yttranden daterat 2017-10-12, bifogar yttrandet, till såväl länsstyrelsen i Stockholms län som till Sollentuna kommun och dessa synpunkter kvarstår.

Utöver dessa synpunkter önskar vi framföra följande: Planering av framtida ledningar som möts vid ställverket i Överby pågå (mellan Odensala - Överby och mellan Överby – Beckomberga). Två nya 400 kV-ledningar ersätter befintliga 220 kV ledningar. Enligt gällande tidplan ska ansökan om koncession skickas in för båda projekten Q1 2022.

På sidan 62 anger översiktsplanen att vid förändrad sträckning av ledningar förordar kommunen att de markförläggs. Det är oklart vilka ledningar som avses och därför svårt att bedöma om beskrivningen är i enlighet med Svenska kraftnäts uppfattning.

På sidan 63 anger översiktsplanen att ”Kraftledningar som utgör barriärer läggs under mark i kabel. Samförläggning i gemensamma stråk eftersträvas för att minimera markanspråk.” På motsvarande sätt anger man i markanvändningskartan att kommunen förordar markkabel för de transmissionsledningar som man ritat ut i kartan. Mot bakgrund av vad som anges ovan vill Svenska kraftnät åter igen uppmärksamma kommunen om

att markförläggning av transmissionsnätsledningar sällan är tekniskt möjligt och att det riskerar att påverka den svenska elförsörjningen negativt genom att verka för ett mindre driftsäkert och dyrare elsystem. Det är heller inte en hållbar planeringsförutsättning att i en översiktsplan förorda markkabel.

Kommentar: Översiktsplanen uttrycker kommunens vilja vilket är att minska de stora barriärer som kraftledningarna innebär i kommunen men i texten står även att ”Där markförläggning inte är ett alternativ förordas att ledningarna följer storskalig infrastruktur såsom större vägar och befintliga kraftledningar.”.

SÖRAB

Synpunkt: SÖRAB uppskattar att kommunen tar hänsyn till att avfallshantering tar plats i den fysiska miljön, dels i form av plats för en returpark, dels tillfälliga uppställningsplatser för mobil återvinningscentral, vilket är viktigt för en god service till kommuninvånarna. Vi vill särskilt framhålla den framsynthet kommunen visar genom prioritering av plats för bemannat återbruk och reparation inom kommunen. Ett viktigt steg för att främja cirkulär ekonomi och förflyttning uppåt i avfallstrappan. SÖRAB deltar gärna i framtida diskussioner rörande detta. SÖRAB välkomnar de Riktlinjer för teknisk försörjning som föreslås avseende avfallshantering och vi ser oss som en självklar samtalspart till kommunen i kommande planering.

Sid 63 Återvinning integrerad i bebyggelsen: Från den 1/1 2022 upphör producentansvaret för returpapper (i översiktsplanen benämnt trycksaker). SÖRAB har fått kommunens uppdrag att ansvara för insamlingen. Behållarna kommer att finnas kvar vid eller i nära anslutning till nuvarande återvinningsstationer.

Sid 63 Fastighetsnära insamling: Genomförandet av förordningen för förpackningar är framskjuten till åtminstone 2023. Det pågår för närvarande en utredning på Miljödepartementet som bland annat ska klargöra om insamlingsansvaret ska ligga kvar hos producenterna eller överföras till kommunerna. Utredningen beräknas presenteras senhösten 2021.

Kommentar: Texten har uppdaterats. Se kommentarerna till SEOM:s synpunkter.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 71 av 101

Privatpersoner

Synpunkt: Det saknas förslag om hur en utbyggnad av förnybar el kan ske. Solelproduktionen i kommunen borde kunna öka rejält. Tydliga mål borde komma till för lokal produktion av förnybar el.

Kommentar: Frågan tas upp i kommunens Energiplan. En reviderad version av planen är under framtagande där bland annat solelproduktion omnämns. I översiktsplanen har en viss översyn skett av formuleringarna kring energi.

Hälsa- säkerhet och risk

Länsstyrelsen

Synpunkt: Kommunen har till granskningsskedet uppdaterat delar av informationen som rör risker med transporter av farligt gods. Kommunen kvarstår vid ståndpunkten att det är möjligt att uppföra bostäder på ett avstånd om 25 meter från transportled för farligt gods om ett antal åtgärder vidtas vad avser fasadutformning, friskluftsintag, utrymning m.m. Länsstyrelsen vill betona att det inte alltid är möjligt att kompensera för korta avstånd med åtgärder, för att mark ska bli lämplig för bostäder. Bedömning av om marken är lämplig för föreslagen användning behöver, vilket kommunen också noterar, utgå från risksituationen i varje enskilt fall. Länsstyrelsen anser fortsatt att skyddsavstånd generellt är att föredra framför andra skyddsåtgärder, då det är en robust och långsiktigt hållbar riskreducerande åtgärd.

Kommentar: Synpunkterna är noterade. Någon ändring i översiktsplanen föreslås inte. Frågorna behandlas i samband med detaljplaneläggning.

Synpunkt: Kommunen beskriver att drivmedelsstationer utgör en risk i bebyggelseområden och att det finns få områden som är lämpliga för dessa verksamheter. Samtidigt finns en ambition att utveckla drivmedelsstationer med fossilfria bränslen, vilket inkluderar biogas samt eventuellt vätgas. Dessa bränslen har andra egenskaper och kan ge upphov till konsekvenser på längre avstånd än exempelvis bensin och diesel. En framtida utveckling med biogas och vätgas kan därmed komma att begränsa möjligheterna till bebyggelseutveckling intill drivmedelsstationer och transportvägar för bränslet. På motsvarande sätt kan framtida exploatering intill drivmedelsstationer och de vägar där transporter av bränsle sker begränsa möjligheterna att införa nya bränsletyper. Detta har bland annat betydelse

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 72 av 101

för kommunens planer på omvandling av Norrvikenleden, Sollentunavägen och Danderydsvägen till stadsgator. Länsstyrelsen anser att dessa frågor är lämpade att hantera inom ramen för översiktsplaneringen snarare än inom ramen för enskilda detaljplaner eftersom det kan ha betydelse för stora områden och kräver långsiktiga och strategiska ställningstaganden från kommunen. För att tydliggöra riskkällor såsom drivmedelsstationer och annan farlig verksamhets som också kräver skyddsavstånd rekommenderar Länsstyrelsen att verksamheterna redovisas i kartmaterialet i översiktsplanen.

Kommentar: För att undvika missförstånd stryks en mening i översiktsplanen som exemplifierar med olika fossilfria bränslen. En ökad andel fossilfria bränslen måste förenas med att riskerna inte ökar, utan helst minskar.

Brandkåren Attunda

Synpunkt: I kommunen finns det idag riskobjekt och det kan framöver också tillkomma objekt i kommunen, vilket även nämns i planen. Det är lämpligt att risksituationen utreds i de specifika fallen samtidigt som det ger möjlighet att på förhand utreda vad som skulle kunna vara lämpliga placeringar för dessa objekt. Det är även viktigt att planering av bebyggelse tar hänsyn till vilka vägar som är transportleder för farligt gods.

Kommentar: Hanteras i detaljplan och eventuellt i kommande utredning/analys av lämpliga platser för drivmedelsstationer.

Synpunkt: Brandkåren Attunda ser positivt på det arbete som genomförs gällande översvämningsrisker i samhället som också kan påverkas av klimatförändringar. Vi ser gärna att planers analyser om översvämningsrisker tar ett övergripande helhetsgrepp kring riskerna som involverar hur olika områden påverkar varandra vid en översvämning. Översvämning kan innebära begränsningar för oss och övriga blåljusorganisationer att ta sig fram och genomföra insats vid en olycka eller kris, vilket behöver beaktas i plan.

Kommentar: Kommunstyrelsen har gett kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram en plan för hanteringen av risker förknippade med skyfall och översvämning från sjöar och vattendrag.

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 73 av 101

Synpunkt: Enligt plan- och bygglagen åligger det kommunen att utreda markens lämplighet med hänsyn till risken för olyckor, som ras och skred. I kommande detaljplaner ska det vara klarlagt om markanvändningen är lämplig utifrån geotekniska aspekter.

Kommunen behöver i kommande detaljplaner tydligt utreda att ras och skred inte kan inträffa i planområdet och att eventuella åtgärder/restriktioner förs in i planbeskrivningen samt plankarta. Kommunen behöver även motivera om marken anses vara lämplig för planerad bebyggelse.

Kommentar: Översiktsplanen har en övergripande karta som visar var områden finns där stabiliteten behöver säkerställas vid detaljpanelläggning. Det är generellt nödvändigt att beakta de geologiska förutsättningarna i samband med detaljpanelläggning.

Synpunkt: I planen finns utrymme för nya skolor, vårdinrättningar och liknande. Det finns också utrymme för nya trafikleder och ytterligare uppgångar till pendeltågsstationer med mera. Brandkåren Attunda anser att suicidrisker aktivt behöver beaktas och hanteras av kommunen i dess planarbeten. Vi önskar att frågan om suicidrisk tas upp i översiktsplanen för att sedan beaktas i kommande planer där behov av detta föreligger utifrån rådande forskningsläge inom området.

Kommentar: Det är en fråga som behöver beaktas i detaljplaneskeden och i genomförandet av planerna. Framför allt behöver frågan beaktas i förvaltningen av allmän plats.

Synpunkt: Åtkomligheten för räddningstjänstens fordon ska säkerställas i de kommande detaljplanerna. Avståndet mellan uppställningsplatser och angreppsvägar får inte överstiga 50 meter.

Kommentar: Det är viktiga frågor, men hanteras bäst i detaljplane- och bygglovsskedet.

Synpunkt: I Rotebro finns en verksamhet som är klassad som farlig enligt lag om skydd mot olyckor vilket medför vissa risker för näromgivningen. Bebyggelse i anslutning till denna anläggning måste planeras noga och en riskutredning måste visa på dess lämplighet. Närheten till både järnväg och E4 som båda är trafikleder för farligt gods innebär att lokala riskutredningar

för området kan komma att behöva genomföras för att säkerställa att risken för personer inom området är acceptabel.

Kommentar: Påpekandet noteras och ska uppmärksammas vid detaljplaneläggning.

Trafikverket

Synpunkt: Av planförslaget framgår det att en av de huvudsakliga utvecklingsinriktningarna är att fokusera framtida bebyggelse till stråk med befintlig infrastruktur och god kollektivtrafikförsörjning, i huvudsak utmed Ostkustbanan. Detta är positivt och främjar förutsättningarna för ökad andel hållbara och kollektiva resor. Samtidigt ställer detta särskilda krav på markutnyttjande vid järnvägens närmiljö på att inte begränsa anläggningens funktion och framtida utveckling. Mot bakgrund av Ostkustbanans viktiga funktion i det övergripande nationella järnvägsnätet för såväl person- som godstrafik är det angeläget att kommunen i sin fortsatta planering beaktar det riksintresseanspråk som anges i aktuell riksintresseprecisering. Likaså anser Trafikverket att de rekommenderade byggnadsfria avstånden som framhölls i tidigare yttrande bör vara vägledande vid planläggning utmed statliga vägar i kommunen. Trafikverket ser fram emot fortsatt dialog med kommunen och länsstyrelsen i denna fråga.

Kommentar: Synpunkterna är noterade. Någon ändring i översiktsplanen föreslås inte. Frågorna behandlas i samband med detaljplaneläggning.

Statens geotekniska institut

Synpunkt: SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering samt vid bygglovgivning utanför detaljplanelagt område alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Klimatnämnden

Synpunkt: Kompletteringsförslag: Uppdaterade kartor om luft, SLBs kartor har uppdaterats och finns nu för år 2020. Förtydliga texten om att det är dygns MKN som överskrids i båda fallen och inte års MKN. Text om hur

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 75 av 101

kommunen bevakar flygbullerfrågan bör tillkomma. Samt exemplifiera hur tysta områden ska tillskapas.

Kommentar: Kartor som beskriver luftkvaliteten har lagts till i översiktsplanen.

Swedavia som är ansvarig verksamhetsutövare av flygtrafiken har koncession att bedriva verksamheten som inkluderar satta bullervillkor. Sollentuna kommun tillsammans med Upplands Väsby kommun för en dialog med Swedavia i frågor som gäller flygtrafiken över kommunerna. Kommunerna har dock små möjligheter att påverka bullernivåerna eftersom inga riktvärden för flygtrafiken överskrids i Sollentuna.

Att översiktsplanen pekar ut tysta områden syftar bland annat till att i tillståndsprocesser för exempelvis fler körfält på E4 eller fler trafikrörelser på Arlanda kunna hänvisa till att de tysta områdena behöver beaktas. I övrigt behöver exempelvis parker utformas för relativt sett lägre bullernivåer än invid intilliggande gator. Hur detta närmare ska utformas tar inte översiktsplanen ställning till.

Miljö- och byggnadsnämnden

Synpunkt: Under rubrik *Riskavstånd* sid 49 texten om farligt gods bör ändras. Enligt länsstyrelsens riktlinjer är det inom 75 meter från väg olämpligt med bostäder. I översiktsplanen anges att bostäder kan uppföra på 25 meter från transportled för farligt gods. Utgångspunkten bör vara de 75 metrarna som länsstyrelsen angivit. I varje enskilt fall bör en riskutredning genomföras och ligga till grund för ett eventuellt avsteg från 75 meter. Länsstyrelsen ska vara remissinstans i dessa ärenden.

Kommentar: I översiktsplanen står det att inom 50 meter från järnväg och 75 meter från en väg, där det transporteras farligt gods, är det enligt riktlinjerna normalt sett olämpligt med bostäder. Men bostäder kan uppföras på ett avstånd om 25 meter från transportled för farligt gods om ett antal åtgärder vidtas vad avser fasadutformning, glas, friskluftsintag, utrymning med mera. Detta har exempelvis visat sig tillämpligt på ett flertal platser utmed järnvägen. I de fall med få transporter med farligt gods utmed sekundära leder för farligt gods kan det vara möjligt att bygga närmare än 25 meter. Kommunen anser att det är risksituationen i det enskilda fallet som ska avgöra avståndet.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 76 av 101

Synpunkt: En översiktsplan är en översiktlig handling som ska vara en vägvisare för kommunen och dess funktioner och ett underlag vid planering och genomförande. I MKB gällande översiktsplanen står det bland annat att ”Planen har tydliga strategier och riktlinjer för att hantera problematik kring buller, luftmiljö och förorenad mark”. I sammanfattande tabell över planens konsekvenser i MKB för bland annat buller från omgivning och eller från trafik användes uttrycket "små negativa konsekvenser". Avdelningen för miljö- och hälsoskydd anser att det är att förminska de stora konsekvenserna som just trafikbuller och buller har för människors hälsa. Översiktsplanen behöver vara tydligare och i vissa fall behöver den konkretiseras. Barnperspektivet med konsekvenser av buller bör också utvecklas.

Kommentar: MKBn utgår från ett nollalternativ som är gällande översiktsplan från 2012. Bedömningen utgår från att kommunen bygger enligt de strategier som ÖP ger om att bland annat använda byggnader som större avskärmningar. På så sätt kan både de direkt bullerutsatta områdena minskas och en så kallad tyst sida skapas. Andra åtgärder kan innebära att bevara bullerdämpande natur som utgörs av tät, flerskiktad vegetation som agerar som ridå mot bullerkällan.

Synpunkt: I översiktsplanens saknas när det gäller buller från kommunala vägar konkreta planer. Idag finns det bullerplank på många sträckor längs kommunala vägar men det finns ingen information om när de här planken är uppförda. Höga ambitioner och tydliga riktlinjer ska följas av konkreta förslag på vilket sätt man kan uppnå en god bebyggd miljö. Enligt ÖP ska man undvika plank mot gatan som idag fungerar som en skyddsåtgärd mot trafikbuller. Av översiktsplanen framgår inte vilka andra alternativa skyddsåtgärder det finns som kan ersätta planken.

Bullerskydd bör finnas längs med järnvägen.

Kommentar: I text om gestaltning står att plank mot gatan ska undvikas, utom i undantagsfall mot större vägar av bullerskäl.

Synpunkt: Bland annat behöver konsekvensen av luftföroreningar vid planering av stadsgator utvecklas. Att bygga in en väg med fasader på ömse sidor där halten föroreningar från fordonstrafik stängs in kan ge höga halter luftföroreningar och även överskrida miljö kvalitetsnormerna var som helst i kommunen. Det är inte bara på E4an halterna kan överskridas. Danderydsvägen är också ett exempel på väg med hög genomfartstrafik där

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 77 av 101

halter kan överskridas. Det är viktigt att ta fram utredningar vid detaljplanering. På en del platser behövs förfinade beräkningar som mer detaljerat tar hänsyn till effekter på luftomblandningen av till exempel byggnader och speciella topografiska förhållanden. Planeras exploatering i områden med höga halter måste kompletterande utredningar göras med hänsyn till kommande bebyggelse och förändrad trafiksituation. Barnperspektivet med konsekvenser av luftföroreningar bör också utvecklas i text i ÖP.

Kommunen strävar enligt ÖP mot att nå miljö kvalitetsmålen men anser att godtagbar luftkvalitet är att nå miljö kvalitetsnormen. Som nämns är riktvärdena för miljö kvalitetsmålen strängare än normerna och har satts med hänsyn till känsliga grupper, t.ex. barn, äldre, astmatiker och hjärtsjuka. I större delen av alla hushåll finns därmed en känslig person. Avdelningen för miljö- och hälsoskydd anser att vid all framtida planerad bebyggelse ska målsättningen vara att miljö kvalitetsmålen klaras. Att inte ta hänsyn till känsliga grupper kan inte vara acceptabelt. I FN-s senaste rapport om luftföroreningar slås det fast att ingen enskild faktor dödar/skadar fler människor i världen än luftföroreningar. Förutom luftföroreningars tidigare kända skador på människan har man nu även sett att föroreningarna orsakar plötsliga hjärtstopp.

I MKB anges att konsekvenserna på grund av dålig luftkvalitet är obetydliga. Avdelningen för miljö- och hälsa anser att det precis som buller är att förminska de stora konsekvenserna dålig luftkvalitet har på människors hälsa. Årligen dör människor eller får andra problem av dålig luft i Sverige. Det är inte bara väg E4an som är en risk i Sollentuna som anges i MKB. Det kommer framöver vara en utmaning för kommunen att klara normer och mål vid stadsplanering. Håller inte heller med om att det enligt MKB finns höga ambitioner och tydliga riktlinjer i Översiktsplanen för att säkerställa en god luftmiljö. Det framgår inte vilka åtgärder som kommer att behövas för att klara miljö kvalitetsmålet och normen för luft.

Det framgår inte att Sollentuna är medlem i Östra Sveriges Luftvårdsförbund. Kartor med beräknade luftföroreningshalter framtagna av SLB-analys på uppdrag av Östra Sveriges Luftvårdsförbund ska läggas in i ÖP det gäller haltkartor för dygnsmedelvärde partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) för år 2020.

Kommentar: Texten om luftkvalitet i översiktsplanen utvecklas i huvudsak i linje med miljö och byggnadsnämndens yttrande. Utöver att betona målsättningen att nå miljö kvalitetsmålen kompletteras texten med att det är

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 78 av 101

viktigt att underhållet av gator och vägar bidrar till att begränsar spridningen av partiklar och att den pågående utvecklingen av fordonsflottan utvecklas mot fordon med allt lägre utsläpp av kväveoxider fortsätter. Genom städning och dammbindning kan partikelhalterna begränsas. I takt med att fordonsflottan byts ut mot bilar med effektivare rening och elbilar så minskar utsläppen av kvävedioxider från vägtransporter. För att nå miljö kvalitetsmålen fordras således åtgärder av såväl stat och väghållare som medvetenhet i den kommunens planering.

Synpunkt: Där det planeras bostäder, skolor och förskolor är det viktigt att planera så att inga kraftledningar går för nära. Minst 50 meters avstånd ska hållas. Byggnaderna behöver även planeras utifrån att hela Sollentuna kommun klassas som högriskområde för radon. Därför är det viktigt att mäta radon i startskedet.

Mätning av magnetfält kring högspänningsledningar bör göras innan man fastställer ett avstånd.

Kommentar: Översiktsplanen anger att försiktighetsprincipen ska tillämpas och anger högst 0,4 μ T. Normalt uppnås detta värde ungefär 25–50 meter från kraftledningens mitt. En mening om att mätningar eller beräkningar bör ske i samband med att en detaljplan tas fram i anslutning till en kraftledning läggs till i översiktsplanen.

Synpunkt: I översiktsplanen saknas information om behovet av plats för epizootigravar i kommunen. Det borde benämnas. Enligt Jordbruksverkets författningssamling SJVFS 2010:44 behöver det finnas tilltänkta platser avseende epizootigravar/omhändertagande av avfall/spillvatten etcetera i varje kommun. Kommunen ska se över tilltänkta platser. En sådan plats/platser finns inte i dagsläget i Sollentuna kommun. En utredning ska påbörjas och tilltänkta platser kan eventuellt också lösas i samarbete med djurhållare med mark samt i samarbete med grannkommuner.

Det saknas information om markanvändning vid samhällsberedskap vid kriser.

Kommentar: En text om behovet av att identifiera platser för epizootigravar läggs in i översiktsplanen.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 79 av 101

Utbildningsnämnden

Synpunkt: Utbildningsnämnden har under verksamhetsåret 2021 fått förelägganden skickade till sig angående buller för ett antal skolverksamheter från miljö- och hälsoskyddsavdelningen. Berörda sakägare har framfört bullerproblematik på enskilda fastigheter intill skolan och närliggande spelplan som delvis nyttjas av skolan. UN har i föreläggandena ombetts att utföra bullerutredningar på respektive platser. Om det är möjligt att belysa i översiktsplanen hur buller från skolverksamheten och intilliggande spelplaner ska tas omhand anser utbildningsnämnden det skulle kunna vara vägledande och underlätta vid hanteringen av liknande ärenden i framtiden. Detta är en fråga som troligtvis kommer återkomma och som kan innebära att skolverksamheten begränsas vilket UN anser är problematiskt och påverkar förutsättningarna för rörelse och fysisk aktivitet på ett negativt sätt.

Kommentar: Frågan om upplevda störningar från bollplaner med mera har varit föremål för rättsliga avgöranden. Det gäller bland annat ett fall i Nacka 2020 angående buller från Boovallen, som tyder på att buller från idrottsplatser inte är att jämföra med buller från industrier. Men oavsett detta så finns det skäl att ta viss hänsyn vid planeringen av skolgårdar och idrottsplatser till intilliggande bebyggelse. Någon riktlinje för högsta ljudnivå föreslås inte föras in i översiktsplanen.

Svenska kraftnät

Synpunkt: På sidan 49 anger översiktsplanen aktuella spänningsnivåer i kommunen. Mot bakgrund av planerade spänningshöjningar bör även spänningsnivå 400 kV inkluderas.

Kommentar: Texten i översiktsplanen har kompletterats enligt Svenska kraftnäts påpekande.

Vattenfall

Synpunkt: Vattenfall Eldistribution AB noterar att våra synpunkter har tagits i beaktning i framtagna samrådsredogörelse och vill framföra ytterligare punkter till den nya översiktsplanen: Vattenfall Eldistribution lämnar följande synpunkter vad gäller elnätsanläggningar med beteckningen regionalt elnät:

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 80 av 101

En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå upp till 55 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 10 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.

En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå över 55 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 20 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk samt ur ett underhållsperspektiv.

Utöver detta säkerhetsavstånd (20 m) tillkommer tillämpningen av försiktighetsprincipen för frågan kring elektriska och magnetiska fält (EMF). Vattenfall Eldistribution rekommenderar att ny bebyggelse där människor stadigvarande kan antas vistas, till exempel bostäder och kontor, inte uppförs närmare än 50 meter från ledningens närmaste anläggningsdel. Detta för att minimera eventuell framtida oro etc. hos de boende.

Tillkommande solenergianläggning ska placeras minst 20 m (landsbygd) eller 10 m (tätort) från närmaste fasledare vid icke direktjordad luftledning med en spänningsnivå upp till 100 kV med hänsyn till TSN nr 21.

Tillkommande solenergianläggning ska placeras minst 50 m (landsbygd) eller 20 m (tätort) från närmaste fasledare vid direktjordad luftledning med en spänningsnivå över 100 kV med hänsyn till Telestörningsnämnden (TSN) nr 21.

Avståndet minst 20 m (landsbygd) eller 10 m (tätort) respektive avståndet 50 m (landsbygd) eller 20 m (tätort) hänför sig till att vid jordfel, till exempel åsknedslag, på luftledningen uppstår en förhöjd markpotential i ledningsgatan. Denna förhöjda markpotential får inte påverka angränsande anläggningar så att skador uppstår på dessa. Den förhöjda markpotentialen får heller inte medföra fara för person som befinner sig invid anläggning placerad i närområde till luftledningen.

Kommentar: Översiktsplanen har en riktlinje om att de riktlinjer och gränsvärden för radon och elektromagnetiska fält som statliga myndigheter fastställer ska tillämpas.

Norrvikens villaägareförening

Synpunkt: Norrvikens villaägareförening har synpunkter på bullersituationen i Norrviken, med sina extraordinära förhållanden i form av intensiv trafik på E4, Ostkustbanan och Norrvikenleden inte mer specifikt

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 81 av 101

uppmärksammas i Översiktsplanen. Ingen annanstans inom kommunen finns en så stor adderad negativ påverkan från olika trafikslag per area som här, då avståndet mellan de tre genom samhället endast är 300 – 600m!

Kommentar: I översiktsplanen tas bullret från vägar och järnvägar upp. Ett särskilt åtgärdsprogram mot buller har tagits av kommunfullmäktige. Men för buller från statliga vägar och järnvägen är kommunen inflytande begränsat. Mot den bakgrunden har en särskild strategi tagits av kommunstyrelsen för att påverka störningarna från de statliga anläggningarna, som bland annat riktar in sig på spårnära skydd och effektivare bullerskärmar. I åtgärdsprogrammet behandlas även det adderade bullret från olika bullerkällor. Några revideringar i översiktsplanen föreslås inte.

Synpunkt: Som bland annat remissinstans för Bullerutredningen 2005 inkom föreningen med synpunkter på att kommunens ambitionsnivå beträffande bullerbekämpning bör höjas för Norrvikens vidkommande. Vi har också, i konstruktiv anda, pekat på ett antal administrativa- och tekniska åtgärder som kan vidtas både för att reducera uppkomsten och minska spridningen av buller.

De kartor som anges illustrera bullerutbredning (enligt dataprogram) saknar för Norrvikens del till stor del relevans enligt de egna *mätningar* som har gjorts. I dessa har ingen ”avräkning” av konkurrerande bullerkällor gjorts utan den sammanlagrade bullernivån har avlästs vid parallella händelser för landsväg, järnväg och flyg. Ny mät- och registreringsutrustning som används ger möjlighet att registrera ekvivalentnivåer och maxbuller.

Åtgärder för att minska trafikens negativa påverkan på vår hälsa

Konkreta åtgärder för Norrviken har sedan en längre tid föreslagits av NVF (t.ex. NVF’s remissvar på Översiktsplan 2018).

Vi förutsätter att luftföroreningar och buller i Norrviken får stå i fokus i det fortsatta planeringsarbetet, exempelvis i den kommande förhandlingen med Trafikverket, med anledning av Förbifartens tillkomst. Vi inser att problemet är svårbemästrat framförallt vad föroreningar beträffar där en förnyad fordonspark måste göra entré innan partiklar och framför allt gasformiga agens kommer att minska i större omfattning. Bullerstörningarna går att nedbringa avsevärt om kraven på effekten av skyddande strukturer skärps. Kraven på reduktion, från och med nu och minst femton år framåt i

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 82 av 101

tiden (enl. Boverket) bör gälla för E4.

Nivån av vägtrafikgenererade luftföroreningar och dito buller kopplar starkt till hastighet, fordonsfrekvens och tyngd, vägbeläggning, och även årstid.

Vissa av dessa parametrar kan i Norrviken reduceras till exempel genom:

- Hastighetsbegränsande vägutformning samt begränsning av hastigheten på den lokala vägtrafiken i Norrviken och Viby (alla vägar utom E4) till max 40 km i timmen.
- Minskad total trafikmängd i Norrviken genom att Viby får en anslutning mot Rotebroleden till exempel via Hedemoravägen-Holmbodavägen.
- Förbättrad miljön runt vägen, exempelvis via bullerdämpande vallar och partikelfångande vegetation.
- Begränsningar för tunga fordon.

Kommentar: Se svar ovan.

En anslutning från Viby till Rotebroleden/Stäketvägen har studerats i omgångar genom åren och det har konstaterats att det är mycket svårt att genomföra, bland annat för att kommunen inte har åtkomst till marken. Det finns fornlämningar i området där vägen skulle behöva gå och kostnaden för en sådan väganslutning skulle bli mycket hög. Det finns ingen finansiering genom exploatering eller annat.

Norrvikens villaägareförening och privatpersoner

Synpunkt: Vibyvägen med mycket genomfartstrafik genom Norrviken pekas ut som en orsak till mycket buller. Synpunktslämnarna ger förslag på bullerplank, sänkta hastigheter, ny väganslutning från Viby till Rotebroleden, begränsningar för tunga fordon.

Det påpekas att en åtgärdsplan för minskade bullernivåer som tar sikte på 2040 saknas.

Kommentar: Se svaret ovan om buller.

Näringsliv

Samhällsbyggnadsnämnden

Synpunkt: Översiktsplanens formulering i avsnittet Näringsliv, Service om komplettering med bostäder i centrala lägen kan tjäna på att utvecklas för att åskådliggöra både det fall befintliga verksamheter kan vara kvar i befintliga lokaler eller fordra nya lokaler

Kommentar: Texten i översiktsplanen formuleras om så att den lyder ”vid omvandlingen av verksamhetsområden ska möjligheten för verksamheterna att vara kvar prövas i befintliga eller nya lokaler”.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: Sid 25, *Tillväxt i verksamhetsområden* Under rubriken *Tillväxt i verksamhetsområden* kan man läsa att *Störande och ytkrävande verksamheter ska lokaliseras till Hammarbacken, Bredden, Norrsätra, Kronåsen och Kappetorp*. SEOM har stort behov av att bygga fler vattenkiosker där entreprenörer och kommunen kan hämta vatten för sin verksamhet. Dessa behövs då brandposterna numera är låsta i enlighet med Livsmedelsverkets föreskrifter. Idag finns en vattenkiosk på Kuskvägen i Häggvik. De områden som pekas ut som lämpliga för verksamheter torde också vara lämpliga för vattenkiosker och SEOM önskar en planering med kommunen om det.

Kommentar: Synpunkten behöver tas omhand på annat sätt än genom översiktsplanen. Det kan vara en åtgärd att behandla inom ramen för etablerade samarbetsformer mellan kommunen och SEOM. Mindre tekniska anläggningar för allmännyttiga behov, som transformatorstationer och vattenkiosker, kan ofta placeras på allmän plats, utan ny planläggning.

Sollentunahem

Synpunkt: Sidan 26, aktuell formulering: *I studien Ett framtidssäkrat Sollentuna (Spacescape 2015a) identifieras utbyggnadsmöjligheter att bygga 6 000–12 000 arbetsplatser i stationsnära lägen (inom 500 meter från spårstation). Med funktionsblandning kan samnyttjande av exempelvis parkeringsplatser underlättas. För att upprätthålla och utveckla lokal service behövs lokaler av olika utbud, form, storlek och hyra.*

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 84 av 101

Synpunkt: Det är mindre bra att referera till en fem år gammal studie. Kontorsmarknaden är under stort förändringstryck och senare studier (bland annat Evidens 2020-10-07 Bilaga 1 Marknadsanalys Helenelund) visar på ett utmanande klimat för kontor i Sollentuna. Kravet på lokaler i projekten får inte bli för stora.

Kommentar: Utredningen ett framtidssäkrat Sollentuna innehåller ingen prognos för kontorsbebyggelse utan endast ett resonemang om vikten av att behålla plats för kontor i centrala lägen. Det viktiga budskapet i ett framtidssäkrat Sollentuna är att kontor är viktigare att placera i kollektivtrafikhärlägen än bostäder ur ett helhetsperspektiv. Om bostäder tränger ut arbetsplatser från centrala kollektivtrafiklägen försämras möjligheten att pendla med kollektivtrafik mellan bostad och arbetsplats. Även om marknaden för kontor har förändrats under senare år så ambitionen densamma när det gäller att åstadkomma funktionsblandning och att upprätthålla och utveckla lokal service.

Sundbyberg stad

Synpunkt: Sollentuna har en smal, liten markremsa i södra delen av kommunen, angränsande till Sundbybergs kommun och väster om väg E4. Området har i granskningsförslaget ändrats till utredningsområde för verksamheter. Sundbybergs stad håller med om att det framstår som en ändamålsenlig inriktning, med tanke på läget intill E4.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkter: I kartan **Verksamheter** (s. 27) är betydelsen av karttecknet för "Område lämpligt för ej störande verksamheter" oklart, och omfattar större delen av Sollentunas trafikleder. Vad avses med störande verksamheter? Hur avses de markerade områdena, bland annat trafikleder, användas?

Kommentarer: De verksamheter som avses som störande och som inte är lämpliga på de utpekade platserna är till exempel industri som låter mycket och som genererar mycket tunga transporter. De vägar som är utmärkta "Område lämpligt för ej störande verksamheter" är de prioriterade utvecklingsstråken där bostäder och verksamheter med fördel blandas. Läs

mer om vad som avses med dem under rubriken ”prioriterade utvecklingsstråk” i kapitlet trafik, mobilitet och trafikinfrastruktur.

Privatpersoner

Synpunkt: Planen tar inte upp var nya arbetsplatser kan tillkomma i kommunen till år 2040. Områden för arbetsplatser måste säkras i kommunen.

Kommentar: I markanvändningskartan visas områden för mångfunktionell bebyggelse, där ingår verksamheter som inte är störande och det står även att befintliga verksamhetsområden ska värnas. Kartan redovisar även sammanhängande bostadsbebyggelse där det står samma sak, att befintliga verksamhetsområden ska värnas. Utöver detta redovisas områden för verksamheter och industri som kan vara störande.

Utvecklingsområden

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: Vid förtätning och blandad bebyggelse inom hela kommunen; beakta att förtätning och planering av blandad bebyggelse med bostäder, handel, kontor, skolor/fsk, restauranger mm innebär ett stort/ökat behov av nyttotrafik (varuleveranser, tömning fettavskiljare, hämtning av verksamhetsavfall etc.), vilket ytterligare ökar kraven på trafiksäkerhet och väl planerade avfallslösningar för att förebygga risken för olyckor.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Tureberg

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: ”Enstaka inslag av högre landmärken” bör absolut inte komplettera Sollentunas centrum. ”Färgskrapan” har redan stört helhetsintrycket av Sollentuna.

Förslaget om byggnad på östra sidan av Turebergs torg är utmärkt. Där bör ordnas plats för en byggnad med biograf (som Sollentuna nyligen förlorat)

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 86 av 101

och teater. Ev. tillkommande bebyggelse mellan Fågelsångsparken och järnvägen måste prövas noga.

”Gatunätet ska utformas trafiksäkert och lokala gator utformas så, att de är trafiksäkra och särskilt attraktiva för cyklister och gående...” enligt Riktlinjer trafik, punkt 2 (se sid. 60). Turebergsledens cirkulationsplats och gång- och cykeltunneln från Fågelsångsparken under Turebergsleden bör därför bevaras, medan det planerade ljusreglerade övergångsstället över Turebergsleden kan och bör utgå.

Kommentar: I texten om Tureberg berörs förslag till stadsmässiga element som bryter ner och varierar storskaligheten som finns på sina håll i Tureberg för att skapa en trivsammare miljö. Här nämns såväl byggnader i mindre skala som enstaka inslag av högre landmärken centralt i kommundelen.

Enligt planerna för Mässområdet ska Turebergsleden byggas om från trafikled till en stadsgata med måttlig trafikhastighet och i den miljön bedöms det fungera bra med signalreglerat övergångsställe. Liknande övergångsställe, men utan signalreglering, finns idag till exempel på Sollentunavägen vid korsningen med Kung Agnes väg.

Tureberg villaägareförening

Synpunkt: Vi efterfrågar dessutom att begreppet Sollentuna - Villastaden mycket mer tas i beaktande. Vi har full förståelse för att ”stadsliknande” bebyggelse sker vid ”pendeltågscentra”, men att man på sid 77 i översiktsplanen markerar båda sidor utefter Sollentunavägen som Stadsutvecklingsområde, för att bygga ihop dessa centra, vänder vi oss emot. Detta är speciellt oroande för villaägarna utmed sträckningen, då denna bebyggelse fortsatt är den förhärskande, men även generellt ur ett kulturmiljöperspektiv.

Kommentar: De prioriterade stråkens innehåll, grad av stadsmässighet och karaktär ska enligt översiktsplanen anpassas till omgivning och förutsättningar, så som byggnadshöjd till anslutande villaområden och kulturmiljöer.

Privatperson

Synpunkt: Vi föreslår följande text adderas till Översiktsplanen - den del som beskriver utvecklingsområdet Tureberg:

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 87 av 101

Längs det prioriterade stråket öster om järnvägen från Klemens väg i söder - Sköldvägen i norr och längs Sollentunavägen - kan en förtätning av bebyggelsen prövas.

Förtätning i närhet till Sollentuna centrum med allmänna kommunikationer (buss, järnväg) och etablerad service är attraktivt.

En ny stadsbebyggelse med centralt belagda bostäder och inslag av restauranger, butiker, närings- och kulturverksamheter knyter an den centrumnära bebyggelsen.

Förutom en utseendemässig förbättring av området skulle det ge positiva effekter i form av ökad trygghet, utveckling av ett redan prioriterat gatustråk/stadsgata samt bättre skydd mot buller från järnvägen till näraliggande bebyggelse.

Området har med dessa förändringar potential att utvecklas till en ny målpunkt, dvs en ny mötesplats med ökat vistelsevärde.

Kommentar: Den inkomna synpunkten gällande utvecklingen längs Sollentunavägen verkar i huvudsak vara förenliga med översiktsplanens riktlinje ”Stadsbebyggelse med blandade funktioner” under förutsättning att befintliga verksamheter värnas. Det är också viktigt att trafikbuller och risker från transporter av farligt gods kan hanteras på ett bra sätt och att skalan på bebyggelsen anpassas till omgivande bebyggelse. Bebyggelsen inom det aktuella området finns redan illustrerad i översiktsplanens skiss för utvecklingsområdet Tureberg - Södra Häggvik.

Häggvik

Privatperson

Synpunkt: Översiktsplanen är långsiktig och det finns goda skäl att se en längre tid bakåt vid granskningen av den nu föreslagna utvecklingen.

På 1950-talet, när Danderydsvägen färdigställdes, var dåvarande vägverket angeläget om att få tillstånd en förlängning över Häggvik för att få en koppling till dåvarande Riksvägen, numera E4. När Häggviks centrum byggdes togs hänsyn härtill och centrum förlades till området norr om en tänkbar sträckning och successivt kom kommunen att förvärva småhusbebyggelsen söder därom. Tanken på en förbindelse över Häggvik levde i allra högsta grad kvar under Järvafältsplaneringen, då den yttre tvärleden kallades Kungshattsleden sedermera Järvaleden, yttre tvärleden

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 88 av 101

och senast förbifart Stockholm. Samtidigt pågick exploateringen av Sollentuna Centrum med början på västra sidan om järnvägen. Eftersom kommunledningen då dominerades av Turebergspolitiker ville man manifesteras betydelsen av ”sin” kommundel och lyckades mot vägverkets önskemål få en motorväg som infart med ”dead end”. Även om östra centrum nu har givits en välkommen stadsmiljö återstår att göra något vettigt av den ”flygfältsraka” som återstår av Turebergsleden.

Det som planerades som Häggviks Centrum borde ha fortsatt och utvecklats till ett naturligt centrum för hela kommunen. Det är ännu inte för sent. Den begränsade utveckling av östra Häggvik som planlades åren 1977–1979 och genomfördes 1979–1983 vid byggande av Gula Husen lämnade öppet för en tvärförbindelse söder om kvarteren Smokingen 1 och 2, en förbindelse som senare kom att genomföras som Häggviksleden och Norrortsleden. Detta kom att innebära att förbindelsen mellan Häggviks båda delar fick dålig kapacitet och att kopplingen mellan Sollentunavägen och Häggviks Centrum gavs en omväg via Emblavägen. Genom senare översiktsplanering har redovisats hur situationen kan förbättras genom bl.a. förlängning av Emblavägen västerut i bergtunnel för att korsa järnvägen bredvid Häggviks stations södra utlovade entré. I denna förlängnings fortsättning har det visat sig att den nya Häggviks Handelsplats lockar gående att klättra via slänterna till Bagarbyvägen på ett livsfarligt sätt. När kommer en gångtunnel i detta läge? Östra Häggvik har på senare tid fått betydande komplettering av bebyggelse i de norra delarna. Centrum för dock en tynande tillvaro med sämre service än under 1960-talet. Det är därför angeläget att skapa ett bättre underlag för ett utvecklat centrum genom att genomföra i tidigare översiktsplanering redovisade förslag till bebyggelse mellan Smedjevägen och järnvägen, bostäder och parkeringshus, samt kompletterande bostadsbebyggelse i kvarteren Smokingen 1 och 2. Möjligheter torde också finnas att komplettera Folkungarnas bebyggelse med bulleravskärmning och bostäder. För det borde väl vara hög tid att avtala en bestämd tidpunkt för nedgrävning av kraftledningarna, så att planeringsresurser kan avdelas för att skapa ett fungerande Häggviks Centrum omgivet av växlande bebyggelse från flera epoker. Södra Häggvik må ni väl utveckla till en främmande stadsbildning modell miljonprogrammet om det är så att ni strävar efter att skapa ytterligare ett utsatt område i Sollentuna.

Kommentar: Den komplettering av bebyggelsen kring Häggviks centrum längs järnvägen som finns redovisad i gällande översiktsplan finns även i den nu aktuella översiktsplanen, både i form av förslag till förtätning med

”Mångfunktionell bebyggelse” längs det prioriterade stråket Smedjevägen i temakartan för bebyggelse, i markanvändningskartan och i beskrivningstext och illustration av utvecklingsområdet Häggvik-Tureberg.

Edsberg och Väsjön

SEOM

Synpunkt: Det råder kapacitetsbrist för fjärrvärme när dessa områden är klara i framtiden. SEOM har påbörjat ett förnyelsearbete för att kunna trygga dessa områden på lång sikt. Planen redovisar att det blir mer byggbar mark när luftledningarna grävs ner. Det stämmer inte helt då det idag ligger andra ledningar i marken redan. Dessa måste då flyttas innan marken kan bebyggas. Viktigt att den fortsatta planeringen av området kring Väsjön omfattar avsättning av tillräckliga ytor för last- och vändplatser så att avfallshämtning kan ske utifrån gällande krav och regler. Vid kuperade områden där renhållningsfordon inte kan garanteras framkomlighet behöver gemensamma ytor för avfallshantering avsättas på annan lämplig plats.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Privatpersoner

Synpunkt: I linje med att Sollentuna vill att stad, natur och människor växer tillsammans föreslår jag att se över industriområdet vid Hovslagarevägen.

Idag är området rätt "tråkigt" samt något farligt på grund av stora lastbilar som kör på våra små och trånga vägar. I och med bygget av lägenheter bor många barnfamiljer i området. Dessutom försämras miljön med stora lastbilar som virvlar upp damm och partiklar.

Det saknas också grönområden att strosa runt i, bänkar (förslagsvis med någon form av tak för regniga dagar) att fika vid eller odlingar att förkovra sig i.

Ett förslag är att göra odlingslotter av Hovslagarevägen 31 (idag en helt tom lokal som hyrs ut av Castellum). Här skulle invånare kunna hyra en plätt (eller pallkragar) för att odla grönsaker och kryddor. Med tanke på områdets fantastiska mångkulturella sammansättning skulle det kunna bli otroligt givande och lärorikt för odlingsintresserade. Här skulle även odlingskurser kunna hållas för vuxna, ungdomar och barn. Via odlingslotterna skulle

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 90 av 101

området bakom, ett litet skogsparti, kunna kopplas samman och utgöra ett lite större grönområde.

Genom detta skulle målet med att stad, natur och människor växer tillsammans verkligen infrias.

Kommentar: Fastigheten vid Hovslagarevägen 31 ägs av en privat fastighetsägare. Om fastighetsägaren vill anlägga odlingslotter för uthyrning inom delar av sin fastighet, och användningen i övriga delar följer översiktsplanens riktlinje ”*Stadsbebyggelse med blandade funktioner. Befintliga verksamhetsområden värnas.*” kan förslaget vara förenligt med översiktsplanens riktlinjer för området. Intill fastigheten finns idag ett allmänt tillgängligt grönområde.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: Väsjöns utlopp mot Rösjön saknas på skissen på sidan 81. (Däremot är Snuggans utlopp till Väsjön karterat.)

Kommentar: Det blågröna stråket är markerat för att det ingår i stadsomvandlingen att förstärka och utveckla stråket mellan Väsjön och Snuggan.

Rotebro

SEOM

Synpunkt: Utvecklingen av Rotebro beskrivs i *Vision Rotebro*. SEOM är mycket positiva till det inledande arbetet som gjordes där. Nu vill vi att kommunen går vidare och detaljstuderar vad som är realistiskt att genomföra och inte samt gör någon form av prioritering av de förslag som redovisas. *Vision Rotebro* är en ”bruttolista” på all tillgänglig mark och lite till och då är det svårt att veta vilken mark som finns att tillgå till infrastruktur. Utifrån dessa förtydliganden kan SEOM påbörja ett riktigt arbete med försörjningsplaner för området.

Man bör i ett tidigt skede planera hur infrastrukturen behöver flyttas och byggas nytt för att såväl gamla som nya områden skall kunna försörjas i framtiden med rätt kapacitet i nätet. Rotebro Älvsundadalen t ex, är ett hörn där det idag inte finns fjärrvärme och detta behöver utredas och planeras tidigt.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 91 av 101

Dagvattenaspekten inom Vision Rotebro berörs enbart avseende att minska risken för översvämningar med hjälp av ”genomarbetade dagvattenlösningar” samt att en ökad avledning av dagvatten till Norrviken bör undvikas. Hanteringen av dagvatten i Rotebro är komplex och översiktsplanen bör trycka på behovet att ta ett helhetsgrepp i frågan.

Kommentar: Utbyggnadsordningen hanteras inte i översiktsplanen. Infrastrukturfrågorna är väsentliga och såväl påverkar som påverkas av vad som är en lämplig stadsutveckling, som kommer att ske i dialog med bland annat SEOM.

Upplands Väsby kommun

Synpunkt: Utbyggnadsmöjligheter i kommungränsen vid Rotebro (tät stadsbygd i Älvsundadalen i Upplands Väsby och ett utredningsområde för mångfunktionell bebyggelse i norra Rotebro i Sollentuna), nämns som ett mellankommunalt intresse. Sollentunas översiktsplan kan förslagsvis förtydligas genom att förtydliga en önskvärd utvecklingsinriktning i markanvändningskapitlet och beskrivningen av Rotebro för att underlätta fortsatt samarbete i kommande planeringsprocesser.

Kommentar: En ytterligare precisering av utredningsområdet skulle föregripa den planläggning och de utredningar som fordras. Bedömningen är att de utpekade utvecklingsstråken i översiktsplanen ger tillräcklig vägledning i dagens kunskapsläge.

Norrviken

Norrvikens villaägareförening

Synpunkt: Den tänkta bebyggelsen på den västra sidan om Norrviken C måste planeras i samklang med den redan etablerade handeln i nuvarande centrum. Bebyggelse efter järnvägen i syfte att skapa ett intimt torg kan dock innebära att den östra sidan får en än mer ökad bullerstörning på grund av reflektion från järnvägen.

Vad avser byggnadskompletteringar på den östra sidan av järnvägen bör det ske med den största försiktighet så att den ursprungliga karaktären villastaden inte går förlorad. Här bör också påpekas behovet av kommunal mark för framtida behov. Ostkustbanan kommer, ifall den förverkligas, att ta

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 92 av 101

mark i anspråk från nuv. Bandyvägen och Postvägen. Mark finns idag ex söder och norr om förskolan Rälsern i kommunal ägo. En viss försiktighet bör därför iakttas betr. utnyttjandet av den marken. De båda parkerna och lekplatsen är dessutom väsentliga för såväl villaägare i Norrviken som alla barn i förskola och skola Rälsern.

Konsekvenserna av utbyggnaden av Ostkustbanan för Norrvikens del måste utredas avseende Bandyvägen och Postvägen eftersom de är enda utfartsvägar för befintliga bostadsfastigheter.

Miljön kring Norrvikens centrum och längs Norrvikenleden har i översiktsplanen fått en mjukare siluett och förhoppningsvis även en tystare miljö genom plantering av grönområden, alléer och rondeller.

Vi motsätter oss dock bestämt att norra parken bebyggs. Vi vill att området ska förbli en park och ses i sitt sammanhang med Västra C och utgöra den östra sidans ”järnvägspark”. Kring en station bör det finnas ett område som understryker stations läge.

Områdena på östra sidan är väsentliga grönområden för villasamhället och skolans funktioner.

I beskrivningen av Norrviken saknas vidare beskrivande visioner som i enlighet med målen under ”Urban grönstruktur” understödjer funktioner som ger en ”väl fungerande grön infrastruktur”. Det talas bara om ”vackert, ombonat, skyddat”.

Här bör påpekas att även avsnittet ”Urban grönstruktur” bör förbättras så att behovet av en sammanlänkning av biotoper utgör en viktig komponent för att uppnå en väl fungerande infrastruktur.

Villaägareföreningen vill att Sollentunaholm och Torparängen ska uppmärksammas mer i översiktsplanen för dess potential som rekreativt område. Huvudpoängen är att tillgängliggöra området och rusta upp det med relativt enkla medel. Föreningen ger förslag på ett antal åtgärder som skulle lyfta området. Åtgärder som föreslås är finklippt gräsyta för sällskapsspel, utegym, grillplatser, badbrygga med mera. Kulturåtgärder som föreslås är att återskapa strukturen på den engelska parken och rensa upp Lillsjön. Bullersituationen på Sollentunaholm med Torparängen behöver åtgärdas för att göra det till ett attraktivt rekreationsområde.

Kommentar: I illustrationen över Norrviken och i den beskrivande texten föreslås inte att norra parken ska bebyggas. I texten anges generellt att öster

om järnvägen kan endast mindre byggnadskompletteringar komma ifråga, och att de då ska vara av småskalig karaktär. Kommunen är medveten om de höga värden som Sollentunaholm och Torparängen hyser, även om de inte framgår i just den kartan som nämns i yttrandet (där fokus är på gröna kilar, naturreservat och vandringsleder).

I Sollentunas plan för urban grönstruktur som utgör ett underlag till översiktsplanen och i den sociotopkarta som gjordes 2014 (uppdaterad 2021) pekas många olika värden ut.

Helanelund

Sollentunahem

Synpunkt: Sidan 73, aktuell formulering: *I Helanelund finns stor potential för kompletteringsbebyggelse på flera håll. Längs Stupvägen planeras för, med bebyggelse och alléplanteringar, en vacker stationsgata, från Sollentunavägen till stationen, förbi det nya torget med spårvägen, vidare under motorvägen via Kistagången rakt fram till Kista Centrum. Längs Stupvägen ska bebyggelsen vara småskalig. Helanelunds centrum och torget kan ges en mer framträdande plats vid stationsgatan och kompletteras med bostäder.*

Då centrum för Helanelund är placerat öster om järnvägen och det nu byggs ett mindre torg i anslutning till tvärbanan invid kv. Hoppet, väster om järnvägen, som i gällande detaljplan ges en möjlighet att bygga 16-våningshus, är det viktigt att områdets centrum inte på ett tidigt stadium ”berövas” möjligheten att kompletteras med motsvarande byggnadshöjder.

Kommentar:

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkt: Den föreslagna södra entrén till Helanelunds station får inte störa Silverdals griftegård. Den föreslagna bron över motorvägen ansluter stationen till Kista, men det är inte acceptabelt att den ansluter även till griftegårdens gångvägar. En annan lösning fordras!

”**Kilen**” är en del av Sollentuna, inte av Kista. Det är angeläget att de två kommunerna upplevs separerade av motorvägen, och att Sollentuna i Silverdal låter motorvägen begränsa sin utbyggnad västerut. Kymlinges ej genomförda tunnelbanestation bör inte Sollentuna ha synpunkter på. Helanelunds södra entré och vägen dit måste planeras så, att inte Silverdals

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 94 av 101

griftegård störs av pendeltågresenärer.

Kommentar:

SEOM

Synpunkt: I avsnittet beskrivs Kilen som ett *utvecklingsområde med stor potential*. SEOM driver tillsammans med kommunen bland annat utbyggnaden av kvarteret Hoppet och Tvärbanan och kommunen själva gjort en studie över Helenlunds utveckling. Där har Kilen beskrivits som närmast ointressant för utbyggnad. Om denna formulering ska stå kvar så bör den förklaras. Ska Kilen exploateras så behöver det beaktas i utbyggnaden av infrastruktur i Helenelund. Den dagvattenlösning som för närvarande planeras för kvarteret Hoppet förutsätter att ett två meter brett öppet dike byggs genom Kilen för att transportera bort dagvatten.

Vi noterar att fjärrvärme har ledningar mellan E4:an och järnvägen och dessa måste med stor sannolikhet byggas om för att Kilen skall kunna utvecklas.

En naturlig utbyggnad av Silverdal västerut mellan motorväg och järnväg samt direkt väster om motorvägen mot Kymlinge beskrivs. SEOM kan inte idag tillstyrka en sådan utveckling i området utan behöver försörjningsmässigt utreda detta vidare.

Kommentar:

Stockholms stad

Synpunkt: Stockholms stad pekar ut Kista-Järva som ett fokusområde i Översiktsplan för Stockholms stad och Kista-Sollentuna-Häggvik är även utpekad som en regional stadskärna i regionplanen, RUF 2050. Att dra nytta av Kistas tillväxtkraft är viktigt för regionens utveckling. Stadsbyggnadskontoret ser positivt på Sollentunas ambition att utveckla Helenelund. Med en utbyggd tvärbana mellan Kista och Helenelund kommer denna koppling att stärkas. Det är önskvärt att kopplingarna mellan områdena förbättras ytterligare men hur det ska göras behöver utredas gemensamt.

Kommentar: Sollentuna kommun samarbetar gärna med Stockholms stad i frågan.

Synpunkt: Det är positivt att dagvattenfrågor lyfts som en mellankommunal fråga gällande Rotsunda/Bredden. Dagvatten- och översvännings-frågor kan även vara en viktig mellankommunal fråga att hantera i Kista och Helenelund.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Privatpersoner

Synpunkt: Sid 73 Helenelund: man bör ej ta med en förhoppning i planen om Kymlinge station då Sundbybergs kommun tydligt gett besked i frågan. Förslag att denna skrivning tas bort.

Kommentar:

Kappetorp

Svenska kraftnät

Synpunkt: På sidan 84 i översiktsplanen är området Kappetorp ett utpekad utbyggnadsområde och ligger i anslutning till Svenska kraftnäts ställverk i Överby. Det är viktigt att kommunen har ställverket i åtanke och att skyddsavstånd säkerställs vid planering i närheten av ställverket. Mot bakgrund av det bör ställverket nämnas i översiktsplanen så att inte det kolliderar med Svenska kraftnäts verksamhet och utbyggnad av ställverket.

Kommentar: Det hanteras i detaljplaneskedet.

Genomförande

Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden

Synpunkt: Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden ställer sig positiv till kommunstyrelsens förslag på ny översiktsplan. Nämnden har tagit sikte på det som tas upp gällande arbetsmarknad och näringsliv och vill framhålla vikten av ökade arbetsplatser i kommunen. Antal arbetstillfällen kan med

fördel vara ett av urvalskriterierna vid markansvisningstävlingar eller markförsäljningstävling för vissa områden.

Kommentar: Nämndens förslag till utvärderingskriterium noteras och bör övervägas i samband med framtida översyn av kommunens markanvisningspolicy, som kommunen enligt lag ska ha.

Sollentuna energi och miljö

Synpunkt: sid 86, *Tröskeleffekter* Vi är mycket glada över att läsa om *Tröskeleffekter* och ekonomisk kartläggning för utbyggnad av våra stadsutvecklingsområden. SEOM kommer att ta fram försörjningsplaner för våra infrastrukturslag och det är mycket positivt att dessa vägs in vid valet av utbyggnadsvolym och i prioriteringar.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Synpunkt: Sid 88 *Mark ägd av kommunen* Under rubriken *Mark ägd av kommunen (sid 88)* räknas olika kommunala och samhällsliga behov upp som behöver tillgodoses, till exempel kommunal va- och energiförsörjning. Vi vill att även *insamling av avfall* skrivs ut explicit. Dels har det i många stadsutvecklingsprojekt visat sig att man gärna bygger för tätt med för små gator och angöringar för att insamlingen ska kunna genomföras, dels kommer ny lagstiftning att ställa nya större krav på till exempel fastighetsnära insamling av förpackningar.

Kommentar: Lämpliga platser för insamling av avfall är ofta svåra att hitta. Därför kompletteras översiktsplanen med en kommentar enligt förslag från Sollentuna energi och miljö.

Synpunkt: Sid 89 *försäljning av mark* I Sollentuna kommun tillämpas markanvisningstävlingar och markförsäljningstävlingar. Vid markförsäljningstävling tecknas köpekontrakt direkt efter slutförd tävling. SEOM ser en stor fara i det då detaljplanarbetet påbörjas först efter försäljning och området först då prövas för sin lämplighet och planeras för försörjning. Det har tillämpats i Väsjön, men vi har inte funnit att det används i andra kommuner. Finns erfarenhet från andra kommuner så tar vi gärna del av den.

Kommentar: Det är ovanligt att markanvisningstävlingar genomförs innan ett detaljplanearbete har inletts. I de flesta fall det senaste decenniet har markanvisningarna skett efter det att detaljplanerna vunnit laga kraft.

Sollentunahem

Synpunkt: Sollentunahem tycker också att det är oklart om det på sidorna 88–89, strategier för ett effektivt nyttjande av kommunens mark, avser även de kommunala bolagens mark eller bara det markinnehav som organisatoriskt ligger under kommunstyrelsen.

Kommentar: Kommunens markanvisningspolicy avser kommunens egen mark.

Privatpersoner

Synpunkt: Sid 85: Genomförandefrågor i översiktsplanen. Krav på miljömål saknas i detta kapitel, trots att det troligen är den största utmaningen fram till 2040.

Kommentar:

Mellankommunala intressen

Upplands Väsby kommun

Synpunkt: Upplands Väsby vill uppmärksamma om att kommunen inte arbetar med en fördjupning av översiktsplanen för området som Sollentuna bland mellankommunala intressen nämner som Hagbylund. Däremot pekar översiktsplanen ut ett område ut för utveckling av medeltät stadsbygd i sydost i närheten till trafikplatsen på Norrortsleden.

Kommentar: Texten har uppdaterats.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 98 av 101

Övrigt – Formalia

Region Stockholm

Synpunkt: Region Stockholm noterar att översiktsplanen har ökat i läsbarhet sedan samrådsversionen. I några avseenden kan emellertid översiktsplanen förtydligas:

Översiktsplanen ger en tydlig presentation av de sju målområdena under avsnittet mål och strategier. Det är emellertid svårt att utläsa vilka strategier som åsyftas. Det saknas även en tydlig koppling mellan mål, strategier och de riktlinjer som beskrivs under allmänna intressen.

Utvecklingsplanerna på sid 72-84 skulle öka i läsbarhet om det gick att urskilja vad som är befintlig respektive ny bebyggelse på planerna. Utvecklingsplanerna saknar även geografisk information vilket gör det svårt att orientera sig i kartorna.

Kommentar: Utvecklingskartorna är med avsikt skissartade för att understryka att de är principiella och inte spegla exakta lösningar.

Synpunkt: Region Stockholm saknar en beskrivning av vad som avses med utredningsområden på markanvändningskartan samt motiven till varför några områden kategoriseras som utredningsområden.

Kommentar: Förklarande text om utredningsområden har lagts till i kartlegenden till markanvändningskartan.

Synpunkt: Region Stockholm vill understryka vikten av en fortsatt samverkan med Region Stockholm i de frågor som rör kollektivtrafiken, samt att konsekvenser avseende ökade kostnader beskrivs, som exempelvis nya pendeltågsuppgångar, utökad busstrafik eller utökad turtäthet på pendeltåget.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Sollentuna hembygdsförening

Synpunkter: De blåfärgade områdena i kartan **Kulturmiljö** (s. 29) har inte förklarats i teckenförklaringen.

Granskningsutlåtande

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 99 av 101

I kartan **Grönstruktur** (s. 36) bör några blågröna stråk förlängas. Stråket Snuggan-Väsjön bör förlängas med Väsjöån till Rösjön, och stråket Rösjötorp-Landsnora bör börja redan i Rösjön. Mellan Fjäturen och Rösjön saknas ett blågrönt stråk.

Ett antal rekreativa stråk på Järvafältet saknas.

Kommentar: De blågröna stråken är en kombination av naturvärden kopplade till vattenmiljöer och rekreativa stråk för människor. Därför är inte alla vattendrag med i kartan idag. De rekreativa stråken handlar om hur man rör sig från det bebyggda ut till naturområden, inte hur man rör sig inom naturen.

Stråken har pilar i ändarna för att visa riktning (behov av sammankoppling) och inte en exakt geografisk början och slut. Stråken ut med sjöarna har vi inte tagit med då det skulle innebära nästan alla våra stränder. De hanteras istället i stycket med rubrik: stränder, strandpromenad, strandskydd.

Synpunkt: På kartan **Vatten** (s.41) har vattendrag och vägar snarlika symboler. De bör skiljas bättre.

Vad avses där med ”Verksamhetsområde för dagvatten”?

Kommentar: Verksamhetsområde för dagvatten beskrivs under rubriken vatten och avlopp.

Synpunkt: De regionala stråken på kartan (sid 54) är avgränsade av kommungränsen. Visa hellre vart cykelstråken tar vägen utanför kommungränsen (och markera Norrortsledens tunnel). Kartan över cykelnät (s. 54) saknar cykelstråk genom Järvafältet förbi Bög och Väsby mot Barkarby och Jakobsberg, norrut mot Viby och Rotebro och genom Törnaskogen.

Kommentar: Stråken utanför de kommunala gränserna ansvarar inte kommunen för och redovisas därav inte i översiktsplanen. De regionala cykelstråken finns att se på Region Stockholms hemsida.

Synpunkt: Namnet på kartan **Utvecklingsinriktning Natur och friluftsliv** (sid. 67 med förklaringar sid. 66) kan diskuteras. Vad avses med ordet ”Utvecklingsinriktning”? Kartan antyder, att de större grönområdena saknar inre struktur, t.ex. ”rekreativa stråk”, vad nu det är. Exempel på saknade

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 100 av 101

rekreativa stråk (som vi förstått det) är vägen som förbinder gårdarna Bög och Väsby på Järvafältet, liksom sträckan Vaxmora – Vaxmora Torp i Södra Törnskogens naturreservat. Sådana stråk borde ha lagts in på kartan. Stjärnmarkeringen av Tillgänglig entré ger reaktionen ”Vad avses med en otillgänglig entré?” Den beige kartfärgen för Grönkil framgår inte av kartan.

Kommentar: Benämningen utvecklingsinriktning är satt av Boverket. Rekreativa stråk är kopplingar (befintliga eller önskvärda) mellan det bebyggda och naturen, inte inom naturreservaten. Med tillgänglig entré menas framför allt för personer som har svårt att röra sig i terräng, rullator, rullstolar och barnvagnar. Begreppet otillgänglig entré är inget vi använder.

Synpunkt: Landsnoraån (karta sid. 67) bör markeras som blågrönt stråk ända fram till Rösjön. Ån har stor betydelse för vattenföringen fram till Landsnora kvarn och såg, och var på vikingatiden en båtled. Den båtleden fortsatte från Rösjön i Sätrabäcken mot Fjäturen och därifrån norrut till Norrviken.

Kommentar: Den övre delen av Landsnora ån är nu kulverterad. Det är inte klart om kommunen vill öppna upp där och hur det skulle påverka Rösjön och Edsviken. Se även tidigare svar angående blågröna stråk.

Synpunkt: Kapitlet Utvecklingsinriktning för bebyggelse (sid. 70) innehåller definitioner med oklara formuleringar och verkar därför inte färdigskrivet. Karttecknen i kartan (sid. 70–71) skiljer inte på Utbyggnadsområde och Centralort, och den rosa markeringen av Regional kärna är otydlig i kartan. Stadsdelscentrum bör markeras på fler platser, till exempel Norrviken, Edsberg, Sjöberg, Helenelund och på flera platser i centrala Sollentuna.

Kommentar: Begreppen är från boverkets ÖP-modell. Karttecken för utbyggnadsområde och centralort är samma för att centralorten sammanfaller med utbyggnadsområde. De regionala kärnorna är ett begrepp och fysiska område som definieras i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050. Stadsdelscentrum är markerade på de ställen som efterfrågas men heter där ”centralort och kommundelscentrum” i teckenförklaringen.

2021-11-02

Dnr. 2021/0221

Sida 101 av 101

Turebergs villaägareförening

Synpunkt: Kartorna är otydliga, bevarandestämpel på byggnader/miljöer har inte markerats tillräckligt tydligt, och vi rekommenderar att kartan över kulturmiljöer förstoras.

Kommentar: För mer information om kulturmiljöer som ska bevaras, se kommunens kulturmiljöplan. Översiktsplanen kommer eventuellt att göras digital efter antagandet med möjlighet att zooma och att ha med mer information i kartorna.

Svenska kraftnät

Synpunkt: I och med en förändring i ellagens nomenklatur benämns stamnätet för el numera för transmissionsnätet.

Kommentar: Ordet stamnät har bytts ut till transmissionsnät i översiktsplanen.